

3౦844౦ ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. I. చెన్నపట్టణము 1915 సం॥ మార్చి నెల 27 వ తేది శనివారము
నంపుటము. ౧. రాక్షసనామ సంవత్సర చైత్ర మాసము శుద్ధ ఏకాదశి ౧౧ } No. 327
సంచిక 3౨౭

గమనింపుడు.

ఫౌకల్ టెక్ కలములు (బంగారు పోలీసుగలవి) వెస్ట్ బ్యూట్, బ్లాక్ బర్డ్, మొదలైన వాటిని కొద్దిరోజులవరకు చాకచేసినాము. వెస్ట్ బ్యూట్ రు 1-8-0 మొదలుకొనిగలవు. ట్రైసిక్ లు మావద్ద రు 55-0-0 లు మొదలు కొని గలవు. హార్మోనియములు అతిసరసము రు 17—8—0 మాత్రమే. (సౌ) సీను పాయింట్లు 6-0-0 మొదలు రకములు గలవు.

వాతనోప్పి తలనోప్పి పల్లుతీపులకు నాణ్యమైన మందు బుడ్డి 6 అణాలుమాత్రమే. ప్రతియింట నుండకగినది.

గురువు లేకనే అనేకపాటలను హార్మోనియమునై నాయించనేరెదదీ రు 3 లు వెలగల కాకిరో టైంకు పుస్తకములు మాత్రము కొద్దిప్రతు లున్నవి. గనుక యీసమయమున పోగొట్టుకొనకుడు. చెన్నపట్టణమునుండి మీ కేకస్తువులు కావలసినను వెంటనే పంపగలము. ముందుగా ధరలను తెలుసుకొన గోరినవారు రిప్లయకార్డు వ్రాయవలెను.

మద్రాసు స్ట్రెయిట్ సప్లయింగ్ ఏజెంసీ
15 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

గృహనిర్మాణములో అనవసరమైన ప్రయత్నము తగ్గింపుడు. టేకుమానులు.

గృహము నిర్మించుటలో ముఖ్యమైన ఖర్చుకలవయే. అట్టి కలవకొనుటయందు కొంచెము జాగ్రూతతగా నుండిన చాలలాభము కలదు. వేయేల, మాణ్డ గృహమునకు కావలసిన రంగూను టేకు కలప చిన్న కిటికీలనుంచి దూలములువరకు పనికివచ్చు అన్నిరకములు; కమ్మలు, వాసములు, బల్లలు, దూలములు, పెద్దమానులు, చవుకగా వారకును.

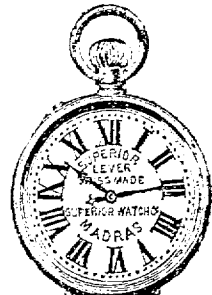
ఆర్. య్. ఆర్. బటన్సు.

టీలుమార్కు పలకలు. రీపరుబద్దలు మొదలుగాగల వన్ని మరియితర మార్కుల పయన్న మద్రాసు ధరలకంటె తక్కువ. బెజవాడ, తెనాలి, బండరు గుంటూరు, బాపట్ల తాలూకాలు నిజాము రాజ్యములో కొన్ని తాలూకాలన్న మద్రాసుకంటె కాకినాడ, సామీప్యము; రయిలుచాటిలు తక్కువ. కావలసినవారు యిట్లు వ్రాయుడు.

ఆచంట సుబ్బారాయుడుగారు.

కంట్రాక్టు, కల్పన వ్రాసుట, కాకినాడ.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయలువాచ్. గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0. ఓనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ గలదు.

ఈగడియారును దయచేసి ది మకంపెని చేరు ఎక్స్ ప్రెస్ సెండ్ చేయించి యిండును. ఇది గొనుట కందమై తలచుమును, డెస్టు ఫ్రాంక్ అను గ్లాసు దోమునుగలిగి మొరటుపనులకు దగియుండును. పెట్రెమాత లా భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతికించి యిండును. సీను నుండి మాకై తయారుచేయబడినది. కాన నెవరియొద్దను జిక్కుచు. ఒకరొక్కరును తీయదురను తలంపుతో తక్కువ వెలనుంచి తిమి. చాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడియార మిదియొకటియేయని యనుభవమున దెలియును ఇదివలకనేక గడియారులు ఖర్చయి యోగ్యతాపత్రముల నంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా పట్టణము కనేరు కొని నంతసిందిరినన, నేనుమాట తెలుగు కీ ముఫీరియర్ వాచ్ కంటెపెని, పోస్టువాక్సు నెం167, మద్రాస్

యుద్ధచరిత్రము

సంవత్సరాదినంచిక! సంవత్సరాదినంచిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదినంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంచికయందు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ సైన్యసేవ, ప్రాచీనతీతి, దేశచరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, భీరరాధన, మహమ్మదు, ఈశ్వరమిమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్రమహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము నంతయును కలసరవరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సముత మిక్రిందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మని, ఫ్రాన్సు, రుష్యా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు;
2. యుద్ధమునకు ప్రత్యేకకారణములు పోక్షకారణములు;
3. యుద్ధ పూర్వాములు, వాటిపటములు;
4. భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వాటిపటములు;
5. దుర్గగుల్మ నిర్మాణము వాటిపటములు;
6. నానారాజ్యముల సైన్యముల విరంగుల పటములు;
7. రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు;
8. యుద్ధవేదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు;
9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను వెలుపు 400 పటములు దీనియందు బీచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందపూర్వముగ నుండగలను. పెద్దయొక్కతీయందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర మారాగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోనినాస్య నోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగులపటమును చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను,

ఆంధ్రదిపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	వెల	0	8	0
" అర్ధసంవత్సర "	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక తిహాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలుచేయబడును. యుద్ధచరిత్రసంచికను గుఱచుకొనువా రిచ్చటినుండియును (చిందాదారులగు కొనివారును) దరఖాస్తులకు బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాశోభంగము కలగవచ్చును. దిన వారపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నది. ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబుశెట్టిగిరి, మద్రాసు.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్ల నడుపుటకున, వాటిని భాగుచేయ గలగు అభివృద్ధి నిమ్మటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేయేభాగములు యేయేపనులచేయనో అని చెడిపోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యీ నుంశముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్ వొరవల్ల నేర్పించబడును. ఇది చెండు మాసములలో నేర్పించి వచ్చు మెంటువారివద్దకుంచి సేవ్యుయిప్పించి పంపబడును. యిందులకు ఫీసు 40 రూపాయలు కట్టవలయును. ఏప్రిల్ నెల మొదటి 7 తేదిలోగా ధరకావ్తులపంపుతూ 10 రూపాయలు ఆద్యాన్న పంపువారికి మాత్రము ఒకచోటు దొరకగలదు. ఈ క్రింద నడచారించువారికి వ్రాసికొనుడు.

గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములు.

ఆంధ్రభాషితము, పద్యకావ్యము, అనేకపాఠాంతములతో చక్కని అచ్చగుచున్నది. రు. ౮
అది, సభాపర్యయముల 1 సంపుటము 1 12
ఆరణ్యపూర్ణము 2 సంపుటము 1 12
విరాటోద్ధ్వముల 3 సంపుటము 1 12
తక్కిన సంపుటములు అచ్చగుచున్నవి.
ఆంధ్రభాషితము, చక్కనిదాన్ని 8 0
ఆముక్తమాల్యద, సతీక, ప్రోత్సేహము 8 0
వేంకటాచల మాహాత్మ్యము, రి. వెంకటకృష్ణము 0 12
రాజయోగ సారము లింగలింగ. వెంకటకృష్ణము 0 4
మాధుకావ్యము, సంస్కృతాంధ్ర కావ్యాభ్యాసకర్త సమాన సోతము 2 0
మేఘసందేశము. సంస్కృతాంధ్ర జీవితావళి ౮ 0
యాజువుపూర్వ ప్రయోగండ్లి, సర్వముగ్రోత్త 2 0
ఇది మొదలగు సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములు అనేకములు మావద్దకున్నవి. కోటిబాంకీ క్యాటలాగులను పంపెదము. వానిని. రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
192, ఎస్టేట్ కేడ్, చెన్నై 8.

నూతన సనాతన ధర్మము

నూతనసంస్కారములను గాని యిది ఒక అయిన బయలుదేరి
ఒకానొక తెలుగు ప్రతికూల నూతనసంస్కారమును శీర్షిక
క్రింద ఇప్పుటికి ఆయన వ్యాఖ్యలు ప్రచురించినాడు. వాటిని చదువు
నగా చదువగా, నూతనసనాతనధర్మాభిలాషియైన నాకు నా
యభిప్రాయములను ప్రతికూలుమున వెల్లడించి సనాతనధర్మ
మును వృద్ధిచేయుటకు ప్రయత్నించవలయునని తీర్మానములు వ్య
వించినది. ఇదియే ప్రథమ ప్రయత్నము.

ఇక లేవనెత్తినదే! సమయము కొల్లాయగుడ్డకట్టి బయలు
దేరవలసిందే! అదేమిటి? అది సమయమును గొప్పగా కాస్త్రాలు
చెప్పినప్పుటికి కొంతకాలం వాటిని కట్టిపెట్టవలె! ఇతరులకు
చెప్పడానికి కాస్త్రాలుకాని మనకుకూడ కాస్త్రాలు! అట్లా
కట్టుకుంటే మనమనెడగుతుంది. ఈయముదేర బయలుదేర
దం, చదువులేంపట్టెట్లాగేమిద బడి, నేను వెద్దకాస్త్రాలవారి
నిచెప్పేగాని, నన్ను క్రిశింక రావార్యులవారు పంపినారు అని
గాని, రహస్యముగా నేనును నేనొక్కము చేయిస్తాననిగాని
చెప్పి వాళ్ళకొకడుపులుపట్టుకొని, వోట్లునంపాయింది, వచ్చే
యెత్తకు నులూ కాననిర్యాణసభకు మొదలు అయి తీరవలసిం
దే. అవుతూనే, మనవేదాలు, మనకాస్త్రాలు, అయ్యవేదముం
గాని, తత్వముచేయటంగానినాడేఅనిన్ని, పూర్వపున్న తాటి
ఆటలపునుకములతప్ప కొత్తపునుకములు రావూడదు అనిన్ని
బిల్లు పెట్టవలసిందే. సనాతన ధర్మమునకే పూర్వాచారము.
పూర్వము యీ అయ్యపునుకములేవు. అయ్యవచ్చిన తర్వాత
గడండి తెనుగుమీరిపోయింది ప్రతివాళ్ళు కాస్త్రాలుచదవడం
కల్ల యిన్ని అర్థములుపుట్టుకున్నవి. అయ్యపునుకములు లేక
బోతే, యీమహాదేవతాస్త్రీ, యీశ్రీనివాసతాస్త్రీ, యీవీరేశ
లింగంకైరాలు ఉద్యోగాలుచేస్తూ కాస్త్రాలుచదవడమేనా?
పూర్వం యేకాస్త్రాలవారికి గుడ్డలుపుతకలేకనో, శక్త్యనారలే
కనో, మడిసంది మొయ్యతలేకనో, కేతులు బుజాలు కాయలు
కాచితే నివాసి ఒకటిన్నరగ్లంకం జుగేటప్పటికి గగనం
అయ్యేది. పీడి అట్లా కస్తూరిమైసవిద్యకాదు. అట్లాతోకూ
డాఅయ్యవేకఅయ్యివెట్టితే, ఎవడంపెనాడదినందుకొన్నాళ్ళకు,
గ్రంథం యీతల్లునంది అతల్లుకు తీరగవేసి, వ్యాఖ్యానాలు
చెయ్యడమున్న కాస్త్రాల్లాటకు రికడమున్ను, కుండనాలు,
బోడుకాల్యం, సింహతీలాటమురుగులు కేసుకొని, పట్టెడు
పిళ్ళాడి, పీడికడుకుంకుమ ధరించిన కాస్త్రాలుగూడా నీవేంత
అంటే నీవేంతఅని ధిక్కరించడమున్ను ఆరంభించారు. పూ
ర్వంకాస్త్రాలుపున్న లేకపోయినా, నాబోటివాడు ఒకమాట
చెప్పితే నీవాకగించవారు. ఇప్పుడు యేమాటచెప్పబోయి
నా యెందుకు? యెక్కడున్నది? యెవరుచెప్పినాడు? వానికి
అర్థమదా? నీకుతెలిసినదా? నీవు చదివినదా? నీవు అట్లా
చెప్పన్నావా! నీవు యిట్లా చేస్తున్నావా? అని చెప్పరాని
ప్రశ్నలు పుట్టుకున్నవి. పీడికల్ల యందు పురుషులు అయ్యవే
యించకూడదు అ, అయ్యగూడదని యింకా వీలుఅయితే
చదువగూడదనిగూడా చట్టమేర్పరచడమే. అట్లా చేస్తేగాని
పిండకోగం కుడదు. కాననిర్యాణసభవారు నామాట
వికపోయిరా, జంధ్యాలయెంపుకుం! నాలిక పిక్కుంఛా?
ఉపవాసంపండుకుం!!

కలి ముడిసికొట్టి వివేకాభిప్రాయములు పుట్టుకున్నవి.
కులాలు పోయినాయి, గోత్రాలుపోయినాయి, దేశక్షేమము
అని ఒకటి చచ్చుకొచ్చింది. ఇల్లంత గుల్లచేతి దేశానికిని
డబ్బు పంచిపెట్టుతున్నారు. కంశంబిలకుంటే మానలే అని
దర్బులు చాలించుకొని పాకలాలు పెట్టిస్తున్నారు. పరాయి
పిల్లకాయలు చదువుకుంటే మనమీ అధ్యయనము. చదువు
కున్నతర్వాత నీవేమి తెలుసునని కొక్కిరిస్తారు. తన్నుమించిన
ధర్మంమొదలు చెడ్డచేరం వున్నదా. యితరులు యెవరెట్లాపోతే
యేమిపోయినా ఆ ప్రతిమనియోప్రతిమనిఅట్లాడి గొవవరిఅమ్మ
యికి భూదానం చేసుకొని జన్మతీరివరలేగాని దేశసేవయేంది
చేశనేక అని ప్రపంచడి మాటవాంఛను చదువు, అడవాంధ్రకు
స్వాతంత్ర్యము, విభవా వివాహములు, రజస్వలా
సంతకవివాహాలు, సముద్రయానాలు అద్వైత
టు చేయడముల్లా పిరిగొంటు పీరు కోసుకోడమేగా!
చదువుకున్న మాటవాడు తొలగమంటే తొలగడు. శ్రీలకు
స్వాతంత్ర్యమిస్తే మనకు పానిసలూగ చాకిరీయేయరు. శ్రీలకు
రజస్వలాసంతకవివాహము చేసుకోమంటే ముసలివాడునాకు
అవసరం లేదంటారు. అప్పుడు ద్వితీయమో తృతీయమో తప్పి
పోయిన ముసలివానికి వెండికాదు.

వెద్దతనానలేని పెండ్లాము పిన్నతనాన యెందుకు? ముసలి
వానికే ఉపచారం అవసరం. కాట్లా పిన్నకవలె. కర్ర వేరేపట్టు
కొని దొడ్లోకి తీసుకుపోవలె బానో, సుంకటో చేసిపెట్టవలె.
ఇన్ని ఈస్తుళ్ళొళ్ళు శక్తి సామర్థ్యాలు ప్రేమానందంబాలు
చూచుకుంటే కుమరపు. పిల్లల్లగన్న తిడికి అప్పున్న సాపున్న
సద్దకోడానికే వీలుకాదు. ఇన్ని నవ్వుములున్న రజస్వలాసంతకం
వివాహం చేసుకోవచ్చునని బిల్లుపెట్టు వాటికి మన ఋషులకు
ఉన్న మారద్యమి లేదని స్పష్టముగు చున్నది. రజస్వలాసంతక
వివాహమెప్పటికిని యథానిధిగా జరుగదు.

చాకలాండ్లు పట్టిమోయటంలేకుండా మంగళాండ్ల
పాటాలేకుండా బోగంవాడ్ల ఆటలేకుండా సభస్యంలా తొర
ణాలు తెగకుండా, నిప్పుల్లా నేయ్యిపోయ్యకుండా, వచ్చే
వాటికి బోయ్యివారికి భోజనానికి బ్రతేఖ్యలు బండిఖర్చులు
లేక చుమ్మేవారి ముక్కునలపక దొవ్వానోరు ముయ్యక,
కట్నాలులేక కానుకలులేక, వియ్యపరాల్లికి అలకరాకుండా,
అప్పలూచెయ్యక సాపులూచెయ్యక అబద్ధాలు చెప్పక సుబ
ధాలు చెప్పక వివాహంసిద్ధికానెరదు. యిది అన్ని వివాహం
గములు. కాస్త్రాలలో వున్న లేకపోయినా ఆచారంపల్ల సీరప
డ్డాయి. అవి యిప్పుడు తప్పించుకుందామంటే తప్పువు.
వెండిండ్లల్లా వధూవరులకంటే పాశోహితుడు వెండి ముత్త
యియవ అవసరము. తాళిబొట్టు గట్టడానికి ఆయన, పిల్లనిద్ర
పోవే పాపపునిద్ర గురోవీటానికి ఈమెయిదిలేకుండా వెండి
చెయ్యవలెనని దుర్బుద్ధి సంఘసంస్కర్తలకు పుట్టింది. దీనికి
చదువున్న వారెంత సహాయముచేస్తే మాత్రమేమీ చదువు
రాని మూగి మూక తిండ్కోపకండాలుగావున్నది. అదిమేము
యెట్లాచెప్పితే అట్లా వింటుంది దాన్ని మోసంచేసి వశవర్చు
కోడం నులభం ఆవివయంలో, మాకాల్లలకు, కుండనాలకు,
పిళ్ళాడి పిండికట్టకు కుంకుమచేళలకు, పిళ్ళగోచలకు మడిసం
చులకు, దర్బాసనములకు చిత్రాసనములకు బుడ్డి చెంబులకు,
కొల్లాయగుడ్డలకు వున్న శక్తిలో 100 వభాగంకూడ, వారి ఉప
న్యాసములకు సంస్కరణ సభలకు లేదు. అబద్ధాలు
అడి మోసంచేసామంటారా. భాగవతం ఆధారంచూపిస్తాము.
ఆ అంటారా! శంకరాచార్యులతోచెప్పి వెలివేయిస్తాము.
ఈ అంటారా ముద్రక రత్నోచెప్పిడబ్బుకుదోయిస్తాము. ఇటు
నండివలలలో ముక్కుపట్టుదల సంఘసంస్కర్తలకు లేదు.
ప్రతిపట్టెట్లాగే రజస్వలాసంతకవివాహాల్లినునవివధముగా
మేముజరిగించేమాటింగులె యిందుకు నిదర్శనములు. గవర్న
మెంటువారినహాయము యీసంస్కర్తలకు రానివ్వకూడదు.
మతాలపోయినాయనిగోలపెట్టవలె. కులాలుపోయినాయని
గోలపెట్టవలె. బ్రాహ్మణులేకాక వైశ్యులు, విశ్వబ్రాహ్మణు
లు, శబ్దసాలీలు, దేవాంగులు, సాతానలు, జంగాలు, కుమ్మ
రలు, మంగళ్లు, యెరికల, యానాది, మొండి బండ వాండ్రతో
గూడా పెద్దమనిషికాకముందే, గుడ్డకట్టుకోవడం తెలియక
ముందే, మట్టిలోపడిపాల్లాడేటప్పుడే, బొడ్డుడకముందే, యిం
తెందుకు పురిటిలోనె, వెండిండ్లుచేస్తేబాగుపడతారని, బొం
దితో కైలాసానికిపోతారని, బుఘల్ బుఘలమ్మమొగుల్లో
పుడతారని, నమ్మకున్నారనివున్నవి. నూతనవివేయ్యచెప్పి
అడాగుడిచేసి ప్రపంచం తల్లకిందు అవుకుందన్నట్లు చేస్తే
చానుగారిబిల్లుపోయిపట్టు యీ రజస్వలాసంతక వివాహాల్లి
మాడా పోతుంది. ఇదగో సంస్కర్తలమీద శంకు ఆరంభి
స్తున్నాము.

మాకున్నది బహిష్కారాయధం, దానిని ప్రయోగించ
డంలో బాగ్రతగా వుండవలె. సారకాయలు కాయట
యందు దానికిగల శక్తి అసమానం. రాయదాకితే మొక్క
పోతుంది. కనుక ఎవడు భాగ్యవంతుడు, ఎవడు బీదవాడు,
ఎవడు బలంగలవాడు, ఎవడు బలంలేనివాడు, పదిమంది
ఎవరికి సహాయమువున్నాడు, ఎవరికి లేదు— అనే సంగతు
లు గమనించి ప్రయోగించవలె. మరియు రహస్యము
గా చూచి చూడకుండా తలవంచుకొని, పయికి మన
యందు గౌరమున్నట్లునట్టిస్తూ, యెన్నితప్పులుచేసినా, యెన్ని
ద్రూణహత్యలు జరిపినా, ఎన్ని క్రైమములు రూములకు
పోయినా, యేదెన్నట్లో, యేబన్నో, యేబనరిలో యేరేమోగ్గా,
యేసోదో, యేలిమ్మోదో, యేప్రాండో, యేవిస్కో, దేహ
రొగ్గంకోసరమనే మిషచే నేవించినా వారిజోలికిపోకూడదు.
చేసిందిచేకామని చెప్పేవారిని సహించరాదు. సంధ్యవార్షిక
వార్షికపోయినా చెంబెడునీళ్ళు పారపోస్తేచాలు. పితృదేవతల
మీద భక్తివున్న లేకపోయినా యిద్దరుబ్రాహ్మణులకుపెట్టితే
చాలు. బ్రహ్మచర్యం జరిపినా జరుపకపోయినా వేదమునకు
వెదగగావుంటే చాలు. ఉపవాసంవున్న లేకపోయినా గంధం

బొట్టు పెట్టుకుంటేచాలు. అతిథిపూజచేసినా, చెయ్యక
పోయినా నిప్పుల్లో మూడు మెతుకులువేస్తే చాలు. హోమం
చేసినా చెయ్యకపోయినా రెండుకట్టెలు తగలవేస్తే చాలు.
అగ్గంతెలిసినా తెలియకపోయినా మంత్రాలని యేవో ఒకటి
వెళ్ళబాడితెచాలు. యిదేనూతనసనాతనధర్మం. దీనివల్లజనులకు
హింసాత్రిసి వస్తుందని మేమునమ్ము. క్రమక్రమముగా సనా
తన ధర్మాభిలాషులొచ్చి నానాటిపోయిన సహగమనాలు,
సరమేధాలు, గోమేధాలు, అశ్వమేధాలు, శిశుమేధాలు,
సరమేధాలు, మధ్యపానాలువస్తాయి. శ్రీలంతా పతి
వ్రతలవుతారు. శ్రేష్ఠులు గూఢోత్పన్నులుగా వుండతారు
వేయేల లేపు ప్రాద్దుటినుంచి కృతయుగ మారంభమయి వై
ధర్మాల్ని స్థానుగుపాదాల నడుస్తాయి. దీనికందరు పాటుపడ
వలె. సనాతన ధర్మాభిలాషులకు, మతాధిపతులకు, పితాధి
పతులకు, సభాదేతులకు, ముద్రకర్తలకు ఇట్లే ప్రథమము.
తెండి! బహిష్కారాయధమును కమరంటికిపోయి నేలపెట్టరాదే.
మంగలింటికిపోయి సానబెట్టించడి. కొంతవరకు యేలా తెగక
పోతుందో చూస్తాము. ఒకసనాతన ధర్మాభిలాషి, ఒంగోలు.

వివాదాంశములను
తీర్మానించుటకు సమన్లు.

(సివిల్ ప్రొసీజరుకోడు 5 వుత్తర్వు 1,5 నిబంధనలు)

స్వామికాసు కోర్టు రంగూను.

దావా నె 4886 రు of 1914.

పి. యల్. ఆర్. యం.) ఎదిరి { 1. కరీష త్తిరాజు
చెట్టికొట్టు, వాది } 2. కరీష సామి
ప్రతివాదులు.

ప్రతివాదులు ప్రస్తుతము కాపురమిండుధర్మము. ఎచ్చట
వుండేది తెలియదు.

ఒక ప్రామిసరనోటువైది యవ్వనలగిన రు 1476-8-0
టికి వాది, మీమీదదావా దాఖలుచేసియున్నాడు. కనుక
మీరు యీకోర్టులో నేరుగాగాని, లేక న్యాయప్రకారం అధి
కారముపొందిన యీ కోర్టుపేదరుకల్లగాని యీ దావా
నంబంధమైన ముఖ్యవిషయముల ప్రశ్నలకు బదులుచెప్పేటటు
నంటిన్ని, లేక అన్ని ప్రశ్నలకు బదులుచెప్పేటటునంటి. మరిక
మనిషిద్వారాగాని ఏవెలెనెల 80 వ తారీఖు ప్రార్థన 11 ఖం
టలకు హాజరు కావలెను. మీకు యిప్పుడు తెలియజేయడం
యేమనగా వైచెప్పిన తారీఖున హాజరుఅవుటకు తప్పియెడల
మీరులేకనే వివాదాంశములు తీర్మానము చేయబడును.

మీయెదురుకట్టి వాదమునకు అధికారముగా నమ్మియుం
డు యేదైనా ప్రతిముఖవుండినయెడల మీతోకూడాతీసుకరావ
లయును లేక పీదరుములముగా పంపవలసినది. ఏవెలెనెల
80 వ దాఖరీఖునగాని లేక అంతకుముందుగా గాని రిటకోస్తేటు
మెంటు దాఖలుచేయుదని కోరడమైనది.

ఫిబరరి 19 వ తారీఖున నాచేరాలుముద్ర వేయడ
మైనది.

By order
(Sd.) Mg Thaug
Chief Clerk.
M. Subramaniam
Translator

నోటీసు.

తిరుమల తిరుపతివైరా దేవస్థానములలో
1915 సంవత్సరం జనవరి & ఫిబరరి నెలల్లో రాబ
డిన బంగారు వెండి వగైరాలను యీనెల 29 తేదీని
మరుగోజులలోను మధ్యాహ్నము 11 ఖంటలు
మొదలు తిరుపతిలో దేవస్థానం ఖజానావద్ద
వేలం వేయబడును. కొనగోరువారు దేవస్థానం
కచ్చేరిలో ముందాడిగా రూ. 100/- లు డిపా
జిట్టుకట్టి వేలములో సవాలు చేయవలసినది.

Table with 2 columns: Item description and Price. Items include gold and silver ornaments, jewelry, and other valuables with their respective market prices.

(Sd) శ్రీమహాంతు ప్రయాగ దాసుశివారూ.
విచారణకర్త.

గయ్యుత్తిగంప.

[చింతా శంకరదేవులుగారు.]

అత్యంత ప్రకరణము.

మధ్యకాలంలో రత్నయ్య మిదగంటల కంటే పెద్దవాడు. సేవ్యప్రసంగమును గావించిన తర్వాత, భోజనమునకు సిద్ధమగుటకై వారాయణస్వామియను, సుదర్శనరావును తమ గదికిరి. ముందుగా సుదర్శనరావు గదిని ప్రవేశించి, దీపారాధనకువై యగ్గిపుల్ల నొకదానిని వెలిగింపజేయించి, "మేల్మొట్ట, యేదోకరిచినది. ఆమోహం" అమోహం అని బిగ్గరగా రోదన మొనర్చుచు, నాల్గవ కేలవెక్కులైన. వారాయణస్వామి, గలగల పరుగుతోకొనిపోయి, మల్లిరెడ్డిని నిలువకొని దీపమును, రెండ మాడుకట్టలను దెచ్చెను. వాను దీపయ్యగాను, యింటిలోని మిగిలినపురుషులను వెన్నంటవచ్చు. ఆసుదర్శనరావుకాలనకుదులుకొని, యొకకప్పుత చువాముండెను. పిరలనుజూచితోడ నే, యయ్యడివానకాబును విడిచిపోవయ్యిం చెను కాని, వెంటనే వచ్చినవారలు దానిని తమదండమున కాహుతిగా నొనర్చురి. విషవైద్యునకై మనుజులు పరుగెత్తించి చివర భాగమునకు, వైద్యుని, కిందను, గట్టిగట్టునుగట్టి వాను దేవయ్య విషమెక్కుతుండవలలు ప్రయత్నిము లొనర్చెను. విషవైద్యుడు దువ్వెంచెను. చివరకు రెండుగంటల కాలమునకు సుదర్శనరావునకు తిరిగి స్పృహకలగెను. ఆయనను చూడవలయున కాతిడు పూర్ణముగా తెప్పరి, తనగండమును గురించి విచ్చల విడిగా వారాయణస్వామితో ముచ్చటించ నారంభించెను. గది కిటికీ తీసియిండుట చేతనో, మత్తెకారణముననో, యాహుమాగదని ప్రవేశించినదని, యింటిలోని వారలను కొనిరి. వారాయణస్వామి మాత్ర మేదియో యితరాభిప్రాయముతో నుండెను.

"నాదర్శనరావు! అది నాప్రాణములను దీయటకై యిచ్చట వదిలి వేయబడి యిండును. నిష్కారణముగా నాకై నీవుకూడ చిక్కులపాలగు చున్నావు ఇది మాగయ్యుత్తిగంప దియయ్యే" అని పదపదే అలడెనుమండెను. సుదర్శనరావునాని మందలించు చుండెను.

"వెళ్లిపోవాలి వెళ్లిపోవాలి. నాకు ప్రాచుర్యము గండమున్నదని మావారు చెప్పెడివారు. అది యారితగా నెరించినది."

"నీవెన్ని సార్లును చెప్పినా, నాకామెను గురించి సరి భిప్రాయ ముదగ్గించుటలేదు. ఆమె మా గృహమును మెట్లు టాడగా నేడయో యెన్నఁమేకాని, వీరేమియు లభించుట లేకున్నది. దీనినిమను గండముగానే గన్నించుచున్నది"

"ఏంతో యాస్తియిండిన నేను, ఎన్ని సువాయము లుండిన నేను, నీకు చిన్నతమునండి నేటికంతకున, సౌఖ్యముగా నొక్క దినమేనియు గడచినా" అని ఆలోచించు చున్నాను. సారెనారకు నేడయో యొక విషయమును గురించి విచారించుచునే యుండువు. నీవెన్నడైన నుభయముగా, నిర్వచారముగా కాలమును బుచ్చియుంటివా?"

"మాలిగారు జీవించి యున్నంతకాలమును, నాకను మా నెరసమృదుల తలలులేక బరిగినది. మాలిగారు పోయిన తర్వాత, నాకును మాతండ్రిగారికినీ, వివాదియు ప్రారంభించెను. ఆ వైన, గయ్యుత్తిగంప నాపాలిటి యనుమాతలె సంభవించినది నాకేమి; పురుషుడైతే భవమును సంపాదించుకొన గలడు. మా నెరసమృది రాధారూరాలె పోవును! సుదర్శనరావు! నీవామెను వివాహమాడి నుభునెట్లెవా? నాకై యైనా, నీవా ప్రయత్ని మొనర్చి, మాతండ్రిగారి యనుమతి బడసి, యామెను గయ్యుత్తిగంప బారికండి లక్షించవలయును."

"అలా నామెకు తగిన భర్తయగుచువా" యని అలాగని శంకించుచున్న సుదర్శనరావు ప్రయత్నమునొనర్చుదని చెప్పి వాగ్దానము నొనర్చెను. ఈ విషయములన్నియు, సంగమున నిల్చి వినుచుండిన విరూపాక్షి ముఖమున సావిత్రిమృత్యువేదించెను. కన్నుల నెల్లవేసి, యామె యేదియో రహస్యము నాదాని చెబిలిన దెల్పి.

"మాచెదముగాక! తన పోయిన మే నిల్వకొన ప్రయత్నించునని, ఈ మూడు దినాని నావారముండి తిప్పించుకొన గలదా? రెట్టిదీనముననే గదా, వాను దేవయ్యగాక కుమా యనకు క్రొత్తిగా నెనుకటివారి మరుదెంచిన తుకానీర బహుమతిగా నొసగి, సుదర్శనరావుతో కూడి, వెటకెగుట" అని వికటముగా నవ్వెను.

ఆయన నాడుదయముననే, వేటకు గవలసి. సామగ్రిగంత యు సరిలేసికొని, వానుదేవయ్య, తనకుమాడుచు, సుదర్శన

రావున, మల్లిరెడ్డియు వెన్నంటిరా, నాప్రాంతములయందన్న యదవిలోకి మృగయాచిన్దాల్చును బయలుదేరిపోయెను. సావిత్రిమృత్యు మనకెక్కడిగించిట్లుకైయాక్రొత్తి తువా? నాకేమి తన నిమాయనకు బహుమతిగానొసంగెను.

వేటప్రాంతమాయన. మృగములను వెన్నంటితియమచు, వారలెగురుండిరి. వానుదేవయ్య రుద్రదేవపండులను కథించెను. సుదర్శనరావుకూడ యొక మృగమును చదివెలికెను. ఇం లో మతియుకహరికము వారాయణస్వామిగారు వుండియున్న వృక్షమున కిరుకెలంకుల దట్టమునా వెంగయన్న దుబ్బులలో మెలగుచుండెను. గురియచి, యాతడెద్రా. నీ లా తువాతో కాన్ప బోయెను. అదొక మృగాకానీ, యయ్యడి వెనుకకు తిన్నగా నాగుం డాచినిభుజమునదూరెను. దేహములయొ రిక్తి ము ప్రవహించ నాతికని శ్వేషుడై నెలవెబడెను. ఆలసిచుం వచ్చునజూచి, మిగిలినవారలరుదెంచి, వానినితమహస్తములయం దిరకెనుకొని, పాహుమునొకదానిని సమకూర్చుకొని, తమ యింటి కేగిరి; దారిలో మల్లిరెడ్డిమాత్ర మొకటిరెండు నాలు తిరితిగా నులుగుకొనెను.

"అనలకొనిన చేసిన పనియందుండవచ్చు. నిన్నరాత్రి ఆయనభార్య నామె ప్రవేశించినట్లు నా కనుమూసమున్నది. ప్రయత్నించి కనగొనవలయును." దీని యర్థ మేమియో మా కంతగా గోచరముకాలెను.

భూవైద్యునితోద్దామచే, నాగుండె నైకిలాగబడెను ఎ.మి.రొజులకు అదిగి వారాయణస్వామి యయెను యాలో గ్యవంతుడాయెను. విసిగినవెనుక, నాతికొనకొంతకాలము సుదర్శనరావుతో రహస్యముగా మాట్లాడి, ఆయనకాదు సా యంకాలమున నిర్వృతను వానుదేవయ్యగారి యనుమతి బడసి శకటారూఢులై లక్ష్మీమండెర్రగామమునకు ప్రయాణించెరి

దక్షిణు వారి స్వరూపం.

[యర్రమిల్లి సూర్యనారాయణగారు.]

ప్రస్తుతిము మనదేశమునందు న్యాయవాదకృత్తి నెరిలం దించుచున్న నాంగేయ మ్రొందకబాండ్లులలోని బాలమంది లండనునగరమందలి విశ్వవిద్యాలయములలోని పేక్షలందుఁ గృతార్థులైనవారు. ఈవాండ్లును బ్రూలనొసగుటకగకారము గల విద్యాలయములు లండనులో నాలుగుగలవు. అవి మిడిల్ టెంపిల్ ఇన్నర్ టెంపిల్ లింకన్స్యుక్ ప్రెస్టెయిక్ యని మొదలగుచున్నవి. వీరికి "ఇన్సెంటెరు" యనెను. అవి ప్రస్తుతము 10 వ శతాబ్దమునండి వర్తించుచున్న పురాతనమైన కళాశాలలు. ఒక్కొక్క కళాశాలకు బదిలీవైద్యులుగాను కార్య నిర్వాహకులు లుండురు. వారికి వేంబెన్న యనె నెను. విద్యార్థుల నాయాకళాశాలలలో శిష్యుకొనుట వారు దుష్టతల గలవారైనయెడల వారికి జరుపుచుండి తొలగించుట, వారికి బ్రూలనొసగుట, మొదలగు పనులందువులలో వారు స్వచ్ఛాన్ని తంతులు. కొన్ని సంవత్సరములకు బూర్వాముక పరీక్షకొన్న కళాశాలల శిష్యుకొమ్మనియడెను. వారు చెప్పికో మనిరి. అప్పుడా విద్యార్థి అట్లు చెప్పికోనక పోవుట తుకారణమడిగెను. దానికి వారు మెము నెచ్చి స్వరంతులము. మూడు సమాధానముల జెప్పవలసిన యం సుము లేదని. దానినిద అవిద్యార్థి దావాతెచ్చెను. అప్పుడు ప్రభుత్వ న్యాయాధికారికారులు కొన్ని నిబంధనల జెప్పించి, వారి ప్రకారము నియమకలసికడల చెప్పెను. ఇప్పుడు కూడ వారు స్వచ్ఛరంతులు. వీరు పూర్వము హిందూ దేశపు విశ్వవిద్యాలయములలోని ప్రవేశ పరీక్షలలో గృహితులైన వారిం బోవుచు పరీక్షకుఁ జరుపుటకుఁ ద్రోవవైన నా లుగు కళాశాలలోను శిష్యుకొనచుండెదవారు రెండు సంవత్సరములకుండి మ్రొందక విశ్వవిద్యాలయములలోని ప్రవేశ పరీక్షలందుఁ గడలేసిన వారిని శిష్యుకొనుమియు, ప్రభువంతు యయగని, లేక బ్రిటిషు దీవులలోని యే విశ్వవిద్యాలయములోని ప్రవేశ పరీక్షయందుగాని నెగ్గవారిని మాత్రము చేయుకొ నెదవని నిబంధనల జేప్పించిరి. ఈ నిబంధనలను పరమ్రొందక విశ్వ విద్యాలయములలోని ప్రవేశ పరీక్షకుండుఁ గడలేసిన వారిని బోలెడు పరీక్షకుఁ శిష్యుకొని స్వమమునున్నది. ఇకముందెవరైన వాకెప్పుడు కడలదిన యెడల మ్రొందక జెప్పిన నిబంధనలకు లొంగడి లండనులోని నాలుగు విద్యాలయములలో నేనిలాగైన నొక వారిలోఁ కడ జరువలసిన నేనా లేక యిట్టి వారిమీద పట్టా నొసంగుట కగి కా రముగల విద్యాలయములు బ్రిటిషుదీవులలో నెవరువైన గలనో యను సందేహ ముకేసుండక కలగవచ్చును.

ఇటీవలిద్యాలయములు లండనునందేగాక విద్యుండునకు రాజధానియైన డిల్లీలోఁ గరమందుకూడ గలవు. వానికన్నిటికిని గూడ "ఇన్సెంటెరు" అనెను. అకళాశాలలో, లండను నందలి వానికలెనె పూర్వము మ్రొందక విశ్వవిద్యాలయముల లోని ప్రవేశపరీక్షలో గృహితులైనవారినిగూడ శిష్యుకొను చుండెదవారు. అవిద్యాలయముల కార్యనిర్వాహకులు 1913 వ సంవత్సరమున నిబంధనలను మార్పుచేసిరి. అమార్పుచేసిన నిబంధనలలోనొకటి ఇండియన్ మెట్రిక్యులేషన్సు శిష్యుకొన కుండుట. అప్పుడచట చదువుకొనుచుండ మ్రొందక విద్యార్థుల ప్రాగ్భవము 1915 వ సంవత్సరం జనవరి నెలవరకు మ్రొందక విశ్వవిద్యాలయపు ప్రవేశపరీక్షనందు గడలేసినవారిని శిష్యుకొనుట కంగీకరించిరి. అవిద్యార్థులలో చాలమంది యాం ద్రులు 1914 ఆగష్టు 26 వ తారీఖున కింగ్సు ఇన్స్టులోని చేంబర్స్సు సభచేసినప్పటి మ్రొందక విద్యార్థులు ఇంకొక సారి సొందూ దేశములోని వారు యుద్ధములమున రాతేసోయిరిని యు, 1916 వ సంవత్సరము జనవరి నెలవరకు సొందూ విద్యార్థులను శిష్యుకొనుట కంగీకరించుని ప్రార్థించిరి. దానికి వారిం గీకరించిరి. కాబట్టి వారిమీద పరీక్షకు బడునగోరవారు మెట్రిక్యులేషన్కు సర్టిఫికేటునుదీసికొని 1916 వ జనవరిలో పుగా వైద్య శిష్యుకొనుచురు

ఈపరీక్షకు మూడుసంవత్సరములు చదువ వలయును. లండనులోని విద్యాలయములందు జేరదె మొదలు మూడుసంవత్సరములకు బదిలీకాలును. కింగ్సు ఇన్స్టులందు అక్టోబరు 20 వ తారీఖున జేరవారు మూడుసంవత్సరములను, డిశంబరు, నవంబరు నెలలో జేరవారు మరుసటిసంవత్సరము అక్టోబరు 20 వ తేదీ మొదలు మూడుసంవత్సరములను శంకెవలసినవచ్చును. ఆలస్యముగా చేకరియెడల నొక సంవత్సరమున్నధాయగును. కాబట్టి జేరగోరవారు 1916 వ జనవరినకు గడువున్న ను అక్టోబరు 20 వ తేదీ జేరయెడల భగ్యముయను, కాగ క్యమునున అకడమియగా చేయవలసిన పరిశ్రమ. పుత్రిసంవత్సరము నాలుగుమాసములు నెలవుండును కనుక మూడు సంవత్సరములు నిండాకూడ కుండుకట్టలేదు. 2 సం॥ 8 మా సములండి కలుగును. ఈయాలయములలో లండనునందు వా నికలె గాక ఆలయములు లేనివియున్నవోజులలో నూటికి డె న్నెయ్యెకవంతున హాంకావలయును. లండనులోని వానియం దట్లుగాను. ఆయాలయములలో జేర విద్యార్థులు ఆగష్టులోను కేంబ్రీడ్జ్, ఎడింబురో, డెల్ఫ్ట్, మొదలగు పట్టణములందు వీడి, ఎల్, ఎల్, డి, ఎం, ఎ. మొదలగు పరీక్షకుఁ జరుపుకొనుచు సంవత్సరమునకు నాలుగు సార్లు లండనునచ్చి, ఒక్కొక్కసారి కళాశాలలో జరుగు విద్యులకు మూడురోజులు హాజరుగుదురు. కింగ్సు ఇన్స్టులందు హాజరు మధ్యము గావుక న్యాయకాస్త్రమునందు లండను విద్యార్థులకన్న దక్షిణ విద్యార్థుల కెక్కున సాదృశ్య ముండుటకూడ వనకాలముండును. సొందూ దేశమునలి యున్నత న్యాయస్థానములన్నియు, బ్రిటిషుదీవులలో పదసంవత్సరములు న్యాయవాదకృత్తి నవలంించుచున్న హాడ్వరకడ నొకసంవత్సరము పరిశిష్టకొన్న వారుమాత్రమే "అడ్వోకేట్సు"గా శిష్యుకొనుటకు కర్తవ్యుని నిబంధన జేప్పించిరి. అసామాన్య ఈ రెండుసంవత్సరముల యెరిమిమహములలోనే శిష్యుకొన కవచ్చును. దీనికి(Chamber's Counsel యని పేరు.

మెట్రిక్యు క్యము 7.00 రూపాయలు చేయవలసి యుండును. కళాశాలలో ప్రవేశించునపుడు 750 రూపాయలు నియంత్రించుచును మిగిలిన భతము 1700 రూపాయలు చదువు పూర్తియైన తరువాత చెల్లించవచ్చును. అసామాన్య ఒక్కమా రకములేదు. స్కూలు ఫెలోలు విద్యార్థుల కాలతీలలోజేరి మెట్రిక్యులేషన్కు సర్టిఫికేటునుపొందకలసినవలెగియున్న యే నెర్దుమిగిలినదెవరి యైనను మండిచేరగలవాడని యొగ్యతా శత్రుయను బడయవలయును. యుద్ధసమయముగాన మండరాధికారికవచ్చించి ఆకా ప్రవేశపరీక్షములలో బుట్టిన మునిషిచే సర్టిఫికేటు తీరికోవలయును. అక్టోబరు 20 తారీఖునకు దక్షిణలో హాడ్వరతీరవలయును. మెమోరియల్మీద సంతక ముకట్టడమ వైశిశ్యమువారి నిరూపారంభుచేతి చేయించనచ్చును. ఇప్పుడు సర్టిఫికేటుయొందు బంపకట్టలేదు. వెల్లింపుడు తీసికొనివెళ్లవచ్చును ఈమెమోరియలులకు, ఇం కింగ్సు వాక్తరులగా లుండునందు చదువుకొన్న వారికెట్టి యధికారములుకలెనో, యదిచున్ని ముకలవు.

బ్రిటిషుదీవులలోని ప్రవేశపరీక్షలో గృహితులతోం దుల కట్టుము. ఎలలను వానికలె బాటిక్ మొదలగు విదేశీభాషల యందు సాంవేత్తియిండవలయును. అసాంవేత్తి మొదలకు కథను నుడనవచ్చును మొదలు. కాబట్టి భగ్యముయను, కాలవ్యయమును నెరవరముగా జేయక బాధించు పరీక్షకు బడువుకొన వలచుకొనిన వారందరూ ఈకడపరీక్ష తిరుగుమును బోగొట్టు కొనక జల్లి చదువుకొందురుగాక !

కలగారగంప కొకముట్ట.

(బువరు)

ఈమధ్య మిషన్లలో పట్టగంపలు నాచేటప్పటికి అవి రెండో గుంటూరు జిల్లా క్షేత్రములోయినవి. మాకృష్ణాజిల్లా మాత్రము అంత తీసిపోయిందా యే మని అలాచిన్న సంగతి యేమి చూపించినాడు. పత్రికలో పదాలని తొందరపట్టి మున్నరాల్ని నాటకానికి వెళ్ళినాడు. అక్కడ నాలుగుతునకలు చూపినాడూ. ఆ తునకలను మీటట్లా కొంచెము పడవేయ నశురూ!

మున్నటి నాటకముండి నామాగ్య నాటకాలంటివాళ్ళు కాదంటే వేసినది. చిత్రకళాభివృద్ధినిసంఘము'టంటి. అందులో మొదలైంది కావ్యోత్సాహమువలనవచ్చినదే. ప్రస్తుతము రంగ సలహా పోషకలో నున్నదిటంటి దాని నిట మీరు వెద్దవేయాలని సంఘంగా యేర్పడారట. ఆనెద్ద యేమిటో యిన్నావ్లేటి నరకు కాలేదు. రేపు యేమవుతుందో మరి.

వానివేసిన నాటక మొట్టొకటి చిత్రగంగా. అందు నాకృష్ణమేధుడు' అంటే 'కుశిల' లెండి, యేమిటో అనకు నేను. ఈనాటకము యింకా అయ్యుపడలేదట. అయ్యుపడని నాటకంగా అడిగే ఎలావుంటుందో అనడన్నాను. ఇది వులేనివాని అడిగి నాటకాలకాడికి వచ్చివాని తిట్టువగానే వుంది. అయితే అందులోమూలము వచ్చిపోయిందో తప్ప వచ్చదు.

ఈమధ్య కేంద్రంలో నాటకాల ఎలావుంటే బాగుం టుందా అని వ్రాసాను. సంగీతం అంతగా విశేషంకాదని, సందర్భానికి తగిన భావ మండాలని అనని యిదని వ్రా సాను. ఇదివేలానికిమీకు ముగుపుట్టుతుండేమో రెండు వేదీ వేమలవారిసంగతులు రెండుచెప్పి మునిశస్తాన.

కళానాయకుడు రాముడు వున్నాడా అంటే. ఆవేమము వేసిన ఆయన, బాబూ, అదేమి పాపమోగాని ఏకసంగీతం పాడారంటే. చదివినపద్యాలలో వచ్చిదానికైనా అర్థంకా లేదు. పోనీ అసంగీతముమాత్రము స్వారిస్యముగా వున్నదా? వుంటే యింగ్లీషు యెందుకు? నాటకము చూచినందుకు నేనూ సంతోషించేవాడినే!

ఆయన తమ్ముడు లక్ష్మణుడు వున్నాడు చాచారు. రాముడికి సవతితల్లికొడుకునో ఏమో ఆయనకొక చాలా నయమనపించాడు. అలక్ష్మణుడు వేసిన ఆయన కాస్త ఆనాట కంటా వున్నాడు గనుకనే ఎవరన్నా నాటకమునకు వెళ్ళినావా అని అడిగితే వెళ్ళానని చెప్పే పీటాచ్చింది. అచిన్నవాడు కాస్త కాద్రం కాస్త దశభం అన్నివలికించాడు. సంగీతం అంత యే కుక్కవలేకుండా మర్నా లేదనిపించకుండా పాడారు. పాటకు తోడు (ఆరు) కూడా చేసాడు. ఆకంపెనీలో కల్లా ఈయన మెరుగైవుంది చూస్తే.

ఏమోనాయనా కాలం మంచిదికాదు. బాగుంటే మళ్ళీ వచ్చేనాటకము ఎమిపాడుచేస్తాడో. అబ్బాయీ, లక్ష్మణుని! గొప్పపడక వెద్దవాని చెప్పివట్టువిని యింకాబాగా వుండనివట్టవుండు. మీఅన్నయ్య రాముడు చెప్పినట్లు యీ విషయంలోమాత్రం వివేచకు. రాముడుగారూ! నాటకముకు వచ్చి నలుగురూ సంతోషించే పని చేయరాదా? ఆసంగీతం మీకు వచ్చింది. అం, నటన మధ్యమనుకుందురూ.

చిత్రకళాభివృద్ధిని సభ్యులారా! మీరవ్రాసిన పనిచే యాలంటే కాస్త నలుగురి అభిప్రాయం విన్నాలే. మీవేష భూసుకు ఆప్రకారం చెప్పాలి. నేనుచేప్పానని కోమలము నునుండి. నాటకము నిలిచిపోకముగా నుండనియండి. ఇంతటి తో నాకుకలవా!

గంగంభస్మకారము.

వై. పావమంతిరావుగారు కవియించిన చుట్టే పాంజ నెలకరికము మాకాగ్యసోపానము చేరినది.

మంగళాశ్రీ వేంకటేశ్వరగారు కవియించిన సుకన్య యుగిడి చిన్ననలమిస, చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు రచియం చిన కాజుపాండ్రపుర చరిత్ర సంగ్రహమును మా కార్యా లయము చేరినది.

జూ యి లు.

గుంటూరుమండల సనాతనధర్మసభ.

అయ్యా, వైశిష్టి క్రింద మోక్షనాథం వేణుగోపాలరావుగారు మార్చి 24 తేదీ పత్రికలోవ్రాసిన మనవిని చూచినాము. ఈ యేమా ఎవరికైతే తొలుతజన్మించినదో వారిపేరువెట్లక పాప ము ప్రతిదానికి గోపాలరావుగారిచే సంతకముచేయించి ప్రచు రించుట సమంజసము కాదని నడచుచున్నాము. చాటునుండి కత్తెలను ఎగత్రోయచు అమాత్యులను బయలు వెట్టుట మంచిది యగునా? నీజముగా మీరు సనాతనధర్మములను నిలువబెట్ట నెం చిన యిన్నాళ్ళనుంచి ఎందుకు ఊరకున్నారో? రేపు గుంటూరు మండలసభలు, సంఘసంస్కరణసభలు మున్నాయన్నవనిగదా. ఇప్పుడు ఈసభను వెట్టుమని ప్రాధేయపడుచున్నది. అక్కడ సంగ్రహసభ జరుగుచుంటే ఇక్కడ ఈసభ జరిగదలచినది. ఇది అల్లరసపించుకొనదా, తోక వెంబడి నారాయణానీ మీరు గూడ మండలసభలు జరుగుచున్నచోట నేపంచదా శిలోనో నూర్చుండి గుడుగుడు గుంటాబయట నిజముగా సనాతన ధర్మముల నుద్ధరింపడానికా లేక అల్లరికా? కొంచెమింగిజ్జాన మున్నవారి కిందుకే ఇది తెగువులవలములమని స్ఫురింపకపోదు. నాను విరితూరివాహం చెయ్యాలి అని పండితానంతే వీరి పంచపోలిలో గూర్చుండి విలించువులను బట్టుకొని నున్నపు టొట్టువెట్టి వంటంటిముల పడవేయాలి. తెల్లముడిగుడ్డ కట్టాలి, ఒక్కపూటకూతు వెయ్యాలి అని అంటారు. వారు కడుసున్నచ్చిని బాటకలకు వివాహంచేయవలెనంటే, మీరు ఎసిమిడయేడ్లలోపుగా చేయవలెన. మంచి సంబంధంతోకే నాయనమ్మ చిచ్చేనీటిలోనుంటే యేడాడిల్లక, లేక కడు పులోబిడ్డకే (అడుపిల్లపుట్టేయడం) వెండియవచ్చును. అని అంటారు. వారు బోగింవారిని కార్యాలకు పిలువవచ్చు అంటే లెక్కక పిలువవలెనూ అంటారు. ఈవిధముగా అల్లరియేగాని వేణులాభంలేదు. సంస్కర్తలు జాట్లు బొట్టుకట్టువిషయమై సభలలో చెప్పరుకాని, మీమాత్త నిలుపుబీనీ అడ్డా వెట్టాలి మీసాలు గొరిగించాలి, బెల్లగొచ్చి వెట్టాలి. మీసాడుంచే యెడల గడ్డాలుకూడ వెంచకలసివస్తుంది. అని సభలలోనొక్క నొక్క చెప్పాచారు. కావున మార్గరావుపేటవారు సనాతన ధర్మసభలు జరిపేయెడల మండలసభలకుముందో లేక నేను కనో జరిపివెల్లరి నే లేక ఉభయలకు సంతోషముగా నుం డును. లేక ఆదినమే జరిపేయెడల నిజముగానది అల్లరి. ఆగం కొరకు ఏర్పరిచినారని ప్రజలకు స్ఫురింపజేయవలె. కానముం దుగా జాగ్రత్తపడ కోరుచున్నాము.

గుంటూరు నివాసి.

II

ఒక గుంటూరువార్త.

అయ్యా, గుంటూరుపురంబున కడుపువృత్తికి జీవ నాధారము గా నమ్మకొనియున్న వేళ్ళలయొక్కయు ఇతరులంబు వారి యొక్కయు గృహములు సుమారు 500లవు. ఈవృత్తియొక్క వృద్ధికి కారణమేమన గ్రామ వాస్తవ్యులకు వైశ్యులును, బ్రా హ్మణులను నాయకులను చుట్టుపట్లల వారు కొందరును వీరి వృత్తికి తోడ్పడి వీరిల కవార్తగా ధనం బాసంగటయే. ఈ పురంబున గల పూరంపంక మసందకు ఈ పడుపువృత్తి యే యితరజాలాయండును గానము. దేశోదారకులగు కొందరు ఎహనీయులు దేశభాషను ఈ పాపువృత్తిని సర్వము చేయ నుమట్టియుండ, ఈ దేశ ద్రోహులు దీనిని వృద్ధిచేయుట కుశోచనియును. సకలలోక నాయకుండగు సర్వేశ్వరుడు ఈ దుష్ట ప్రవృత్తులను సత్ప్రవృత్తులుగాజేసి రక్షించుగాక! ఈ పురంబున ప్రతివారమును కొందరు కలసి యీ వేళ్ళల కల్ల సంగీత వృత్తాభివృద్ధియంబులు సన్నించుచుందురు. ఈనెల ఇప్పటిలోగా మీరు రెండు కచ్చేరీలు చేయించిరి. ఆనాటి చిత్ర మేమని వర్ణింతున? వారి సంతోషమేమి; ఆహా; అబ్బగల పొడించుకొనుటయేమి? అబ్బ! వ్రాయు నీగ్గవున్నది. ఈ సరసులంకరు నొకవేళ్ళకన్యకు వరుసక్రమముగా వారివారి తొడలపొడ కుచ్చుండ బెట్టుకొనిరి. అప్పటి కప్పుట్లు ఆక సంబు పిటువాయనో యనుగట్టుండెను. కలకలంబెక్కు వయ్యె. అప్పుడు సభానాయకులు తమ వేషంబు సవరించు కొనుచు లేచి పిలువబడిని వారందఱును, నెల్లి పోవలసినదిగా ఆజ్ఞాపించిరి. ఎవరను వెళ్లలేదు. ఇటులే ముమ్మారాజ్ఞాపించిరి. అంతట పాపాణనము మరియ నారంభించెను. అక్కడ

మ్యాగోజుమెంటు చేయుచున్నట్టియు ఆ వేళ్ళలకు చేతులు మొదలైనవి త్రిప్పట కేప్పట్టియు నొకరు కలిడిరి. అంత టిలో ఈ రంగము ముగిసెను. అయ్యలారా, యీ సభానాయ కులు సుప్రసిద్ధ ధనికులు. ఒకానొకప్పుడు ప్రభావాలినిధ్య పనవియందుండిరి. వా! వ్యవహారవిధానిమిక్కిల వ్రాయబూన నందుకు చింతిలైద మీ క్రమముకూడ గౌరవాన్వయమైన యుద్యోగముం దున్నవారు. మీ యనుచరులలో ప్రధానులు మీ తాబేదారులే. ఈ పురములో పితరుంగని వేళ్ళలు చాల తక్కువ. ఓ సభాసదలారా! దయచేసి నా మొరాలకిం పుండు. దేశమునెడ దయచావుడు. లోకారిష్టముకు ఈ వేళ్ళా వృత్తిని నణగఁద్రొక్క ప్రయత్నింపుడు. ఆంధ్రమాత పుత్రు లను, మున్నుండు దేశోదారకులను కాగల కట్టులో కొంద అను మీరు మార్గదర్శకులయ్యెదరు నుడి.

యథార్థవాది.

III

శ్రీమతి సరోజినీదేవి యాగమునము

అయ్యా, ఈ నెల 20 తేదీ శనివారము సాయంకాలమున ఆం ధ్రనాటియు కలకాలయొక్క వార్తాకోత్సవము జరుపబడెను. ఆకోజన న్యాయమూర్తు లగు సర్. సి. శంకరనాయుగారు అగ్రాసనాధిపత్యమునవహించి ఆసభాసకల జనమనసోల్లాస ముగాను జయప్రదముగాను జరిగినది తత్సందర్భమున వ్రాదరా బాద్ నివాసియు లోకవిఖ్యాతయు నగు కవయిత్రి శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారు "యవవల ధర్మము"ను గార్చి యావస్య నిండరి. ఆసభకు శ్రీపురుషులు సుమారు 5, 6 వందలమంది "వెక్కు పట్టణములనుంచి పల్లెలనుంచి అవివేదమును చూచు టకు వచ్చిరి ఆకలాశాలా చుండిరము వెక్కు చిత్రపటముల తోను ధ్వజములతోను తోరణములతోను నలంకరింపబడి కనులపండువుగా నుండెను. ఆమె ఘనమరొక అరఘంట సేపు ఆంగ్లభాషలో నుపన్యసించిరి. ఆమె మృదుమధుర గాంభీర్య వాక్యములు వీసల సోకగానే అచ్చట నున్న విద్యార్థకుండు లగు శ్రీపురుషులందరు మెరుచి అనందాభిసేలాలడిరి. ఆమె వాక్కుధారసముగోలి తీరవలసేగాని వర్ణించుట కాది శేషు నకైన తరముగాదు. ఇదివరలో నీపట్టణమున కతెంచిన యే విద్యార్థులయు నింత దృఢముగా నింత మాధుర్యముగా నుపన్య సించి యుండలేదు. అపరసరస్వత్యతారము చెప్పదగును. ఈ భారతమాత గర్భంబున విద్యావతులును ను గుణవతు లును నగు నిట్టి పుత్రికా కన్యలు. అద్భుతించిన నీ ఆర్వాచర్య ము స్వస్థకాలములోనే పూర్వోన్మతస్థిని పొందకుండునో? ఈ నెల 21 తేదీ ఆదివారము ఉదయమున తేడిమాం పిల్లు సాందూబాలికా పాఠశాలలోని బాలికలకుపాఠశాలములిప్పు టకుమున్ను, బృందావనపురశ్రీ సమాజముయొక్క, కవియవ సంవత్సరకోత్సవమున శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి ఆధిపత్యముక్రింద జన్మప్రదముగాజరుపబడెను. ఆసభకు ఘనమారు 17వందలమంది వారిమణులును బాలికలును హాజరైరి. వెక్కు జనానాశ్రీలు నాసభ నలంకరించిరి. ముందుగా దైవపూర్ణ చేయబడెను. పిమ్మట కొందరు వారిమణులచేతను సంగీతము మనోహరముగా పాడబడెను. తరువాత బృందావనపురశ్రీ సమాజము సెక్రటెరి ఆ శ్రీ సమాజముయొక్కయు ఆ బాలికాపాఠశాలయొక్కయు రిపోర్టులను చదివెను. అంతట నగ్రాసనాధిపురాలు బాలికలకు వెండిగిన్నెలను కొండపల్లిబొమ్మలను పుస్తకములను పంచి వెట్టి ఈసమాజమువారు పరస్పరానురాగముకలిగి శ్రీ విద్యాభివృద్ధి విషయములో మిక్కిలి వికమత్యముతో పాటు పడుట భావిశుభకూలకము పొడగట్టుచున్నదని అగ్రాసనా ధిపురాలు నొక్కచెప్పిరి. మరియు శ్రీవిద్యలల్ల గలుగులాభ ములను క్లుప్తముగా విశదీకరించిరి. పిమ్మటను బాలికలకు లక్షలు శ్రీలకు పండుతాంబూలములు మొదలగునవి భారా శముగా పంచివెట్టబడినవి. ఆ మధ్యబాలికలకు స్వేషలో బహుమానము లిచ్చిపంపిన. వాగ్దేవరాయ పంతులుగారికిని సోమంచి నీలకంఠంపంతులుగారికిని మేము కృతజ్ఞతా పూర్వక ముగా వందనము లర్పించుచున్నాము.

మా శ్రీ సమాజమునకు రాజాపోషకులుగాను పోష కులుగాను సహాయకులుగాను నుండి మమ్మ సర్వవిధముల కాపాడుచున్న శ్రీవిద్యాభిమానులందలకు వినయసమ్రతలతో వందనము లప్పించుచున్నాము.

అపరసరస్వతి యు, సుగుణవతియు, నిగర్వచూడామణి యు పత్రితాశోమణియు నగు శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారు స్వజాత్యభిమాన ముంచి తన సోదరీ మణుల దురవస్థను తొలగించి వారలకు విద్య యనుజ్ఞానసేత్రమును కలుగ జేయవలె నో సదుద్దేశ్యముతో తాను జుట్టుగా నున్న ను లక్ష్మీవెట్లక మా కోరిక ప్రకారము అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించి సకల జన మనోరంజకము గావించి శ్రీలను మానవులే యనియు విద్య యందుగాని జ్ఞానమునందుగాని వాగ్దేవతయందుగాని శ్రీలు పురుషులకు వెనుక జంకరనియు, తన స్వంత దృష్టాంతమును జూపి భారతమాతకు పేరు ప్రతిష్ఠలు తెప్పించుచున్న పుత్రికా రత్నమై యున్నది.

అగ్రాసనాధిపురాలి వందనముల తోను సభాసదలయిన వారిమణుల వందనములతోను సభ ముగిసెను.

మోటుపల్లి-రాజాబాయయ్య.

(పూర్వసంచికలోని బంధము.)

(4) ఒకవంశాంతరీ విభాగం మొదట్లో బడులు వుత్తర
వంశం బడినప్పుడు ఆయురైరువులేదు మొదలకొని సభ్యులు

యొక్క పి. విజయలక్ష్మి దేవి ముల్కీ యొక్క డి. పి. విజయలక్ష్మి దేవి
చాంబ్లలోనుండి పి. విజయలక్ష్మి దేవి నా ప్రియ ప్రతి

(గమకముల వాదనలనుబట్టి అక్షరములను నిర్ణయించుటకు వచ్చినట్లు) అక్షరములను నిర్ణయించుటకు వచ్చినట్లు
 అక్షరములను నిర్ణయించుటకు వచ్చినట్లు అక్షరములను నిర్ణయించుటకు వచ్చినట్లు అక్షరములను నిర్ణయించుటకు వచ్చినట్లు
 అక్షరములను నిర్ణయించుటకు వచ్చినట్లు అక్షరములను నిర్ణయించుటకు వచ్చినట్లు అక్షరములను నిర్ణయించుటకు వచ్చినట్లు

(పదియవ పుట చూడండి)

ఆంధ్రపత్రిక

1915-వ సం॥ మార్చి నెల 27-తేది

శనివారము.

రైల్వేల కార్య నిర్వాహకత్వము.

మన దేశమున వైదిక న్యాయములకు తరువాత మహాత్మమైన రీతిని కర్చునకు కారణమైన శాఖ "రైల్వేలు". వీని విషయమున జరిగిన చరిత్రనంత యును వ్రాయుట ఇచ్చట చేయ తగినపనికాదు. వ్రాయనెంచిన వారికినైన తగినంత యాధారమున్నదని చెప్పుటకుకూడ నీలులేదు. కానికడచిన ఇండియా శాసననిర్మాణ సభాసమావేశ సమయమున శా॥ సర్. ఇబ్రహీంరహీమత్ డిల్లాగారు మనదేశమున మొత్తముమీద 25,000 మైళ్ల రైల్వేలు కలవనియుచుండఁగా 6,800 మైళ్ల ప్రభుత్వమువారి పరిపాలనలో నున్నవనియు తక్కిన 18,200 మైళ్లు కంపెనీల పరిపాలనలో నున్నవనియు జెప్పిరి క్రమక్రమముగా కంపెనీల నాయకత్వము రైల్వేల విషయమున తగ్గుచువచ్చుచున్నను క్రమక్రమముగా మొదలునుండి సంవత్సరమునకు కోటిరూపాయల నష్టముపోయి నూటికి ఒకటి బకటిన్నరవంతున లాభము గిట్టుచున్నను నేటికి కంపెనీలు పెట్టిన మూలధనము రైల్వేలలో నూటికి నేడింటికిన్న నెక్కువ లేకున్నను నింకను కంపెనీల ప్రాజాపత్యము మాత్రము తప్పలేదు. ఇంకను హైందవ వ్యాపారవర్తకముల యందు కూలములతో చింపబడుట తటస్థంబలేదు. ఇంకను వ్యయపర్యము తగ్గలేదు. ఇంకను రైల్వేలలో నున్న మరుగు నోకరీలు హైందవుల మేలునకై వినియోగపడుకొని కలుపలేదు. ఇంకను దిగుమతియగు పక్షనస్తువులకు చూపబడు శారవము దేశములోని నస్తుజాలమునకు జూపబడు చుండలేదు. ప్రభుత్వమువారు దేశీయ ప్రజలకు దేశీయవర్తకములకు దేశీయ వస్తువులకు సదుపాయము సౌకర్యదలచి కొనినను కంపెనీలవారి సలహా లేక ఆమోదము లేక చేయుటకు లేకున్నది ఇంతేకాక కంపెనీలను నడుపు భాగ్యవంతులు ఇంగ్లండులో హాయికూర్చుకొనుచు. ఉత్తమజాలలో తిరుగుచు. వేలమైళ్లుపెనుండి కాగ్యజాలమును నడుపజూచుచు. అందుచేత నొక వైపున వారికిని మరొక వైపున ఇండియాలోని ప్రభుత్వమువారి రైల్వే యధికారులకును నుత్తరప్రభుత్వత్తరములు జరిగిపరస్పరము విషయములు సంగ్రహించుకొనుటకూడ దుష్కరమే యగుచున్నదనుటకు సందేహము లేదు. ఈ విషయములన్నిటి నాలోచించియే శా॥ సర్. ఇబ్రహీంరహీమత్ డిల్లాగారు మొన్నటిదినము తీర్మానము పెట్టినది. రైల్వేల కార్యనిర్వాహకత్వమును ప్రభుత్వము వాడే సంపూర్ణముగా స్వీకరింపవలసివచ్చిన సలహా యిచ్చినది. ఈ విషయములన్నిటిని నాలోచించియే కాబోలును నిప్పటి యదార ప్రభుత్వమువారు మొన్నటి ప్రశంసరాకముండే ఆవిషయ మాలో చించుటకు తగిన ఏర్పాటు జూపియుండునది. 1910 వ సంవత్సరముననే రైల్వే కమిషనువారు రిపోర్టు ప్రకటించిరి. దానిపై గౌఖలేగారు ఇండియా శాసననిర్మాణసభలో నొక గొప్పచర్చను ప్రవేశ పెట్టిరి. ఆచర్చలో ప్రారంభమయిన యాందోళన కొంచెముచుమించు ఈయన్ని సంవత్సరములును జరుగుచునేవచ్చుచున్నది. రైల్వేపద్ధతియు, పరిపాలన యుప్రతిదినమును విమర్శింప బడుచునేయున్నది. ఈ విమర్శయంతయు ప్రభుత్వమువారి మనస్సున కెక్కిన దనుటకు సందేహము లేదు. అందుకనియే మరల వైదు సంవత్సరముల లోపుగనే విచారణప్రారంభ మయినది. ప్రభుత్వమువారు సానుభూతి పో నుపక్రమించినారు. ప్రభుత్వపక్షమున నుపన్యసించిన వారు బహుభాగచూకతో తాము పర్యవసానము నెక్కువ చేసినట్లు తలంపరాదని హెచ్చరించినను విచారణ నెలవ హాజరప్రభుగారి మాజమాన్యమే యుండేనని తప్పక ఫలము గలుగునని నమ్ముచున్నాము.

పట్టణ వాసముల రికి పాలెక్కువ కావలసి వచ్చుచున్నది. కాని యవి దొరకుటయే దుర్లభ మగుచున్నది. పొరకేనను నిర్మలముగా నుండుట కలగొనిమాట యగుచున్నది. కావున నగరముల పాల సరఫరాను సంస్కరించుటకు ననేక విధములగు సలహా లొసంగబడు చున్నవి. అందులో ముఖ్యమయినది గొల్లలలో పరపతి పెంచుట. మా నగరపాలకులును నిటీవల నొకటి రెండు పర్యాయములు పాల ప్రశంస నెత్తిరిగారి. ఏలాకో మరల మానధానలయినారు. మధ్య పరగాణలలోని నాగపురము క్షీణలయపరపతి సంఘపు చరిత్ర కొంచెము వివినచో మానగర పాలకులకు మాత్రమేకాక అందుకునుకొంచెము వికాసము కలుగునేమో. ఆసంఘమున 13 ముగ్గురు గోపాలాలను గొల్లలున్నారు. వారివద్ద 131 పాలిచ్చు పశువులును, 90 దూడలును కలవు. వారికొక బ్యాంకు రు 2000 అడ్వాన్సు ఇచ్చుటకాక నెలకొక రు 100 ల వంతున పిచ్చిచ్చుచు వచ్చినది. సరియైన అధికారుల యెదుట నీ గొల్లలు పాలుపీతుకుదురు. ఒక కంట్రాక్టరునకు రు 1-కి 8½ శేర్లలేచిన నమ్ముదురు. అతడు 6 శేర్ల వంతున విక్రయించు చున్నాడు. ఈ విధముగా నొక్క సంవత్సరములో నీ సంఘము 1,38 ముగుల పాలమ్మినది. భోజనాదు లన్నిటితో కర్చు రు 3,630 లయినది. ఆదాయము రు 6,772 లయినది. నికరము రు 3,141 లు నిలవ యైవదట! తనభక్తిద్రవ్యము పెట్టలేదట! కట్టడములు మున్నగువానికైన నెలపు వ్యయములలో చేరలేదు. ఎట్లైనను పనిమాత్రము సంతృప్తిరముగా జరిగిన దనుటకు సందేహములేదు. ఇతర ప్రాంతములలో నిట్టిపరిశ్రమ ఏలవెంటనే ప్రారంభము కారాడు?

యుద్ధమువలన కలిగిన ఆర్థికస్థితులను ఆధారముచేకొని ఇండియాలోని వ్యాపారము నెంత వరకు నభివృద్ధిపడుచు కొనవచ్చునని ఆలోచించుటకయి జపానుండి ప్రతినది ఈ దేశపు ముఖ్య నగరములలో నిటీవల ప్రవాసముచేయుట మాచునవరులు వార్తలలో చూచియే యుందురు. ఆతని రాకవలన బాంబయులో నెక్కువయూ డోలక్షలకలిగినదనుట నేటివార్తలలో నొకదానినిబట్టి వ్యక్త మగుచున్నది. ఆనగరములోని వ్యాపారస్థులకేకులు జపానులోని వ్యాపారము విషయమున నెక్కువ శ్రద్ధపుచ్చు కొనుటకాక అందులో నెందరో కొందరు జపానునకువెళ్లి సంగతి సందర్భములనెరిగి కొని తగిన ఏర్పాటులు స్వయముగా చేకొని వచ్చుటకు వెంటనేబయలుదేరి నారని వినుచున్నాము. ఇంతకాలముగా విదేశవ్యాపార వాసమగు బాంబయు వంటిరేవునందు ఇట్టిచలనము కలిగి యుండుటలో జాగ్రత్తమేమియును లేదుకాని ఈచలనము యొక్కఫలము మాత్రము అంతయు దేశాను కూలముగా నండునని చెప్పలేకున్నాము. దూరపుజగ్గని ఆప్టి యాలే మనవిక్రయాం గణమును మనకులేకుండజేసి యాక్రమించి యుండెను. దగ్గరిజపానంతకంటె వెన్నిమ బగులు విజృంభించునో యెవ్వరు చెప్పగలరు.

హాజింజి ప్రభువుగారిని యుద్ధావసానమువరకై వను మాపాలకులుగా నుండునట్లు ప్రసాదించవలసినదని శ్రీచక్రవర్తిగారికి మహాజనుసంఘటకు గాను ఢిల్లీలోని పురపాధమంతుడు మహాత్మాహాధరతమగు సభాపరిగణని విరుటకు సంతసించుచున్నాము. మానగర మేపనికైనను కడపటిదగకును మేర్కొనునది కాదుగాన నివిషయమున త్వరలో జనిబూనునని నమ్మజాలకున్నాము. అయినను నాయకులను హెచ్చరించుటకు మాధర్మముకావున నట్లొనర్చుచున్నాము.

బరోపా మహాసంగ్రహము

ఇంగ్లండు

మండు గుండు సామాను తయారు చేయుట

లండను మార్చి 25:— లాయర్లు బార్లు గారను ఆమాల్య మే ట్రెడ్డు సాపైటీ ఆఫ్ ఇంజనీరు సంగ్రహము వారును నేటి రాత్రి సమావేశమై పురుషుల గుండు సామాను నెక్కువగా దయారు చేయుటను గూర్చి తగిన యేర్పాటుల చేసిరి.

జార్జి చక్రవర్తి గారు.

యుద్ధపుటోడలను తిని భిక్ష చేయుట.

లండను మార్చి 26:— వార్జి చక్రవర్తి గారు గురువారము నాడు హోల్స్ బిర సందర్శించి, యుద్ధపుటోడలను తిని భిక్ష చేసిరి. వీరు తిని భిక్ష చేసిన వానిలో నూతన పద్ధతుల మీద కట్టిన నలు మేరైనను, ఈ తరగతి ప్రముఖ జర్మను వానలతో యుద్ధము చేసిన ఒక డిప్రెయరును కూడ నన్నవి. ఈ డిప్రెయరు మీదకు చక్రవర్తి గారు దయచేసి 20 నిమిషములు గడిపిరి. కళాశాలతో సంభాషించగా, యుద్ధమునందు దానికి తగిన దెబ్బలను వారు త్యాగముతో గాఢానికి చూపించిరి. సమద్రవిమానములు ఎగురుచుండగా చక్రవర్తి గారు దిలకించిరి.

ఫ్రాన్సు

పైనిక సామగ్రిని వాడుకొనుట.

జేర్జర్లు లు దండింపబడుట.

పారిసు మార్చి 26:— పైనిక సామగ్రి స్వంత యుద్ధము గము జేసి కొనినందులకు డెక్లాయను నైస్యమునందలి పేమాస్త రునకు 7 సం॥ ఖైదు చేయుట యేగాక యుద్ధోగమునండి దొల గించి లెజియన్ ఆఫ్ ఆనరును బిరుదునును దీసికొనిరి. ఈతడును కొనిన ముఁషిక కంఠెండ్లు తీసి విధింపబడెను. మరొక భటునకు ఒక సం॥ శిక్ష చేయబడెను.

ఫ్రెంచివారి నైస్యము.

ఫ్రెంచియుద్ధోగములు యుద్ధమును గూర్చి వ్రాయుచు నట్లు తెలుపుచున్నారు. యుద్ధారంభమునందుకంటె నిప్పుడు ఫ్రెంచివారి నైస్యము సంఖ్యయందేమి, పరాక్రమమునందేమి, సాధనసంపద్యమునందేమి యత్యంత ప్రేక్షకులకు నున్నది. పెద్ద యుద్ధోగములన్నియు దాస్యవంతులు. కియ్యబడెను. ముసలివారలగు నేనా నాయకులందరు క్రిమీణ దొలగింప బడిరి. ఈమార్పు కస్తాను మొదలు నేనానివగతును జరిగినది మునుపటి నాయకులకంటె యిప్పుటివారు సగటున 10 యేండ్లు చిన్నవారు. నేనానాయకులలో మూడువంతులు 60 యేండ్లు కంటాబడి యున్నారు. కొంతమంది యింకను చిన్నవారు. ఆర్థిక ఫిరంగిదళములందు యుద్ధోగములు తెక్కువగనున్నారు. కాల్యంబుల కుద్ధోగములు లేరనుకొగంతలేదు. నవము కలు గుచున్నను 25 లక్షల ఫ్రెంచివారి పైనికు లిపుడు నేనాముఖ మున నున్నారు. ప్రతిపక్షాలమును దీసిపోవకుండ యుంచ బడుచున్నది. స్వచ్ఛందపుత్రి సేవ యొనర్చుచున్న వారలుగాక డిపోలయందు మరమ్మతు వగైరా చేయుచున్న వారలు మరి 12½ లక్షలమంది యున్నారు. వైనికులయోగోగ్యమును దేహవార్ధ్య మును పెంపొందినవి.

పరగాను అధికారుల ప్రకటన.

పారిసు మార్చి 26:— ఈరోజు శాంతముగనుండెను. నాటర్ డెండిలారటికడ జర్మనీవారు మనమెడగా వెనుకకు కొట్టితిమి. అని నేటి నాయం కాలమున ప్రకటింపబడెను.

పారిసు మార్చి 26:— పరగాను అధికారులు మధ్యాహ్నము ట్లు ప్రకటించుచున్నారు:— ఎడతెగక వర్షము కురియు చున్నది. నేనాముఖమునందలి చాలభాగము శాంతముగా నున్నది. కొద్దిగ పోరాటములు జరిగినవి. మేము సులభముగ శత్రువులను వెనుకకు నెట్టితిమి.

లండను మార్చి 26:— పాడ్లు కార్మికులలోని ప్రేక్షకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— మా వెనుక యుద్ధము జరుగుచున్న పుడు జర్మనీవారు బొయడు దీవనండి ప్రతికారముల నెరపిరి. అప్పుడు నవ మెక్కువగా గలిగెను. మనవారు తుపాకులతో శత్రుభటువర్తమును వరుసలకు వరుసలు సంపిరి. శత్రువులనువరి కొనినట్లుల నురుమాడితిమని యొక భటుడు చెప్పెను. శత్రువు లను బాగుగ గురిచూచుటకు మనపైనికులు గోడలపై కెగ్రా కిరి. వారికంత యుద్దేము కలిగెను. మనపటాలములలో నొక టి జర్మనీవారు 50 జముల దూరమునకు వచ్చుదనుక యూ

రకుండి యిప్పుడు ఫిరంగులతోను తుపాకులతోను నిప్పులవర్ష ము గురిపించెను. జర్మనీవారి యుద్ధోగములు ఎమిత భయర్య మునచూపిరి. తమవారిని మనమీదబడునట్లు చేయుటకై వారి లో కొంతమంది గుర్తులమీద నెక్కు ము సయ్యముఖముం కొకటి రెండువందల గుండుల వరకు వచ్చుడివారు. వీరిలో నె వ్వరూ దప్పించుకొని పోలే. వైమానికులు మనఫిరంగులకు ప్రాణునియుగదోడ్పడిరి. బొయడు దీవనంద దానికి వెనుక ప్రాంతమునను మనఫిరంగులచే నెక్కువ నష్టము కలిగియుండవలెను. జర్మనీవారు హతులైనవానిని వనమునకు వెనుక భాగమును తూడ్చుచున్నారని వై మా ని రు లు తెల్పుచున్నారు. ఈ విజయము వలన హైందవుల మిత్ర సం తో మమునొందిరి. మరల యెప్పుడు యుద్ధము జరుగునని వారకుగు చున్నారు. వీరిపరాక్రమమును గూర్చి వింతయగు కథల నడుపుచున్నారు. ఒక్కఘూర్గా నైనకు డైమగురు జర్మనీవారల బట్టెనట.

రుష్యా

రుష్యావారు విజయము నొందుట.

లండను మార్చి 26:— రోము లుక్సో ఉజాక్ డను మలమధ్య హంగేరిలో నున్న ప్లాకోస్కోవద్ద మూడుదినములు పోరాడి రుష్యావారు విజయాలైరిని దెలియుచున్నది. ఆ సమ యముననే రుష్యావారి నైస్యసమాహములు గూఢముగ ఉజా క్ కనుమయందు జొచ్చి ఆస్త్రియావారిపైబడి వారిని దక్షిణ దిక్కుగ తరిమెను. పోరాటమింకను ముగియలేదు. రుష్యావారి కడతెగక నూతన సైనికులు వచ్చుచుండుటవలన రుష్యావారికి తప్పక విజయము కలుగునని దోచుచున్నది. ఈ కలహములందు నష్టమెక్కువగా గలిగెను.

కాశ్మీరియూ ధర్మతములందు

రుష్యావారు ఆస్త్రియావారిపై బడుట.

లండను మార్చి 26:— వెట్టోక్రమ-సి మెన్కో పచ్చనుము ననుమధ్యభాగమునను మనము ముందుకు బోవుచు నేయున్నాము. కారుఫెలు ఉజాక్కులమధ్య మనము ఆస్త్రియావారిపై బడుట జయప్రదముగ సాగుచున్నది. లుక్సో-ఫ్ కనుమయందు మ.కు సేవిజయుము కలిగెను. ఇహ్వోప్రెస్కో పర్వతి ముఖ్య శిఖరమున నాస్త్రియావారి పాసములలో నెల్లముఖ్యస్థానమును వశపరచుకొంటిమి. తీగలతో రక్షింపబడిచుట్టును కందకములు గల వనప్రదేశమున మనకాల్పుంటులు వశపరచుకొనిరి. దీనికి 6000 జములదూరమునకు ఫిరంగుల నీడ్చికొనివచ్చి వారుని బ్రయోగించి కందకములదాటి, డిట్లముగ నాయుధములచే రక్షింపబడుచున్న యాస్థానమును వశపరచుకొనిరి. ఆస్త్రి యావారి లనేకపర్యాయముల తీవ్రగతిని ప్రతికారములనెత్తి కాని మనవారువారిని సన్నీలతోడను తుపాకుల బ్రయోగించి యు వెనుకకు గొట్టిరి. బుధవారమునాటి యుద్ధమున ఆస్త్రియావారు వెనుకకు మరలనారంభించిరి. 5700 కైలము అనేక డజనుల పొట్టిఫిరంగులును మనకు జెక్కినది.

బెలియము

ఆంగ్లేయవైమానికులు.

ఆంధ్రరాం మార్చి 26:— బ్రిటీషు వైమానికులు గనబర చు నైర్వహాపాపములకు ఆంగ్లేయు ప్రజలు మెచ్చుకొను చున్నారు. వారిపైని తుపాకులమితముగ బ్రయోగింపబడినను వారు ఫిరంగిలైరి తమ విమానముల నడపుచు బట్టిణమున కుపద్రవము కలుగజేయకుండిరి. వైమానికులు తప్పించుకొని పోవుట యాశ్చర్యకరము. జర్మనీ వారి ఫిరంగుల నుండి గుండ్లు కొన్ని పట్టిణమువైబడెను. అని వైమానికులు వదలివని పురజములు నమ్మించుటకు జర్మనీవారు ప్రయత్నిం చిరి. పొగమంచు దట్టముగ కప్పియున్నపుడు జర్మనీవారి కర్మా గారముల గురుతు నట్లుట ఘనకార్యముగ గడపుచున్నారు. ఆంగ్లేయాం కర్మాగారముల 4 జర్మనీవారలు హతులైరిని యు 15 కి గాయములయ్యెననియు మరి నెక్కుమందికి దెబ్బ బుతగివెననియు బెలియుచున్నదని నెడల్లాండు బ్రితికలు వ్రాయుచున్నవి.

జర్మనీ

జర్మనీవారి యంతర్గామి మునిగిపోవుట

లండను మార్చి 26:— నెం యు 29 రు జర్మనీవారి యంతర్గామి నావికులతో సహా మునిగిపోయినట్లుట తగిన కారణము బున్నది. నాకా సంఘమువారు దలంచుచున్నారు. ఈయంతర్గామి యిటీరల నీల్చి నుద్వీప సమీపమున చుండెను. అలాకో, హోగ్, క్రెస్సీలను ముంచివేసిన లె॥ వెడింజెక్ దీనికి నాయకుడగునండెను. అని ఈవార్తా ప్రకటన సంఘము వారు దెల్పుచున్నారు.

జర్మను చక్రవర్తి గారు.

మనుషుడు కలుగుట.

లండను మార్చి 27:— జర్మను చక్రవర్తి గారి కుమారుడు పుత్రోదయమైనది. ఈయమ కంబులలాండు పుట్టినను పరిణయ మైనది.

ఆస్త్రియా

జెమ్మిలుకోల పడుట.

లండను మార్చి 26:— లెండెర్గు రుష్యావారు జెమ్మి లునందు బ్రవేశించునట్టి కొ క క్క యం గ డి మా త్రి మే డెచ్చియుండెను. అక్కడ తేయాకును కాఫీయును యిచ్చిరి. రుష్యావారు భోజన నామగ్రుల నెక్కువగా దెచ్చిరి. శైలీలను మూడు దిక్కులకు బంపుచున్నారు. 20 వేలమంది లెండెర్గు నకు కాలినడకను వచ్చుచున్నారు.

క్రాకోవట్టిణములోని ప్రజలు.

ఆస్త్రియావారు వెళ్లిపోవునట్లు.

వెనెసు మార్చి 27:— ఒకవేళ రుష్యాసేనలవచ్చి కోకో పట్టిణమును మట్టడించునోమోయని, ప్రజలు ఆస్త్రియావారు పట్టిణమునందలి వెళ్లిపోవలసినదని ఉత్తరువుచేసిరి.

టర్కీ

ఆస్త్రియా మైనరులోని నితిగతులు.

లండను మార్చి 26:— కెయో-ఈ వారాంతమున ఆమెరికావారి హాన్సేసీయనోడ ఆర్మెనాండ్రియాకు వచ్చును. మిత్రమండలివారి పాలితుల యెడల తురుష్కులకు ప్రేమ హెచ్చినట్లుల గనబడుచున్నందున నీయోడలో శంకాగతు లెవ్వరును వచ్చుటలేదు.

డార్జి నెల్సుపై ఫిరంగుల బ్రయోగించుట.

తురుష్కుల నష్టము.

లండను మార్చి 26:— టెనిడాన్-డార్జి నెల్సు నుండి వచ్చిన శంకాగతులు ఈనెల 18 తేదికి ఫిరంగుల బ్రయోగం చింపుడు తురుష్కుల కిమిషనరీయు కలిగినయు కోటలో చాలభాగము కిటిలము లయ్యెననియు చెప్పుచున్నారు. జలసంధియందు యుద్ధపుటోడలు ప్రవేశించుట.

నిన్నటిదినమున జలసంధియందు చాలమూము వరకు రెండు యుద్ధపుటోడలు బోయినని దెలియుచున్నది.

నిన్నెట్లు మునుగులు.

లండను మార్చి 26:— బట్టు మునగు నపుడు నాయ కుడును యుద్ధోగములును మిక్కిలి నైర్వహ్యములతో నుండిరి. వారు ఫ్రెంచివారి ఒత్తాకమునకు సలాముజేయుచు నిలచుం డిరి. ఓడ ము ను గు న పు డు ప్రాప్తు యా చురద తా రా ర్క మ గు గా క యని నావికు లరచిరి. బట్టు నకుదెబ్బ తగులుటకు ముందే నీళ్లవై దేలుచున్న పండుగనుల రెంటిని యుద్ధపుటోడలు ప్రేల్చినవి.

హాలండు

జర్మను నముమెరెను.

హాలండు దేశపు స్త్రీమరును ముంచుట.

లండను మార్చి 26:— జోహన్-మోడియాకును దచ్చి వారియోడను బీచీ హెడ్డుసమీపమున జర్మనీవారి యంతర్గామి ముంచివేసెనని లాయుడున్నకెంటు చెప్పుచున్నాడు. నావికు లను గాపాడిరి.

మరి కొన్ని వివరములు.

లండను మార్చి 27:— నాకాదకోధికారు లిట్లు ప్రక టించుచున్నారు:— బీచీ హెడ్డుకు అనంతల గురువారమునాడు, మీడా' అను స్త్రీమరును యూ '28' సబుమెరెను ఆస్త్రి యార్పిడో చేసి ముంచినది. ఈ స్త్రీ మ రు దచ్చి వారి ది.

అకల్యాపానోర్ధమాదులు:—రిశేషులగు సర్వేషా
మృత్యుకరవేదపుగారి బదులు సీ. ఓ. వీధిక్రావుగారిని అడిష
నల్ జడ్జిగనియమించుటయైనది. బీచిక్రావుగారి బదులు వాం
గాగనిని తుంచారనీ అడిషనల్ జడ్జిగనియమించుటయైనది.
జైకాశ్వు ట్యూన్ గార్లు సెలవుతోనీగనినందున వీరి బదులు
హ్యూబోల్డుగారిని నియమించుటయైనది.

సామ్రాజ్యశాసనసభవారి విందు.

ఫిల్లీ మార్చి 26:— ఈవిందు విన్నరాతి ఢిల్లీనగరము నందలి మెట్ బాఫ్ భవనములో జరిగినది. ఇట్టివిందు ప్రతిసంవత్సరము జరుగుచుండును. ఈవిందునందు సభ్యులను సభాధ్యక్షులను, అధికారవర్గాలను, అందరినీ మహారాజా గంజిత సింగుబహదూరు ఆనెరుగి పండిత మహామోహనమహావియా, ఆనెరుగి భిషక్ నాగాయణధర్, ఆనెరుగి రామారాయ సింగారు, ఆనెరుగి డాక్టర్ సుందరలాల్, ఆనెరుగి ఘన శ్యామబాహువా, కాసింబాబు మహారాజుగారు విందు అయిన ఇల్లవాత వచ్చి, వీరు, వైస్రాయిగారు తప్ప తక్కిన అధికారి, రాధికార సభ్యులందరను విందు వారగించిరి.

ఈవిందుకు ఆనెరుగి సర్ గంగాధరచిట్టావీనుగారు ప్రసిద్ధులగు, ఆనెరుగి ఏ. టి. గజపతిగారు సెక్రెటరీగను నుండిరి. సెక్రెటరీ తెలివిజేటలవలన అనేకవిధములగు సంగీతములతోను, అనేకవిధములగు పండితవలతోను విందు అనందముగ జరిగినది. బాద్మి సార్వభౌమునికి జయము కలుగుగాక! బ్రిటిషు సేనలకు జయము కలుగుగాక! అం జయ జయ ధ్యానములతో విందువారగించిరి. మిత్రమండలికి జయము గాక! సామ్రాజ్యసభ్యుల సేనాము కలిగియుండురు గాక! బాద్మి చక్రవర్తి దీర్ఘాయుష్మంతుడగును గాక, యను కీర్తములను బ్యాండుతో ఆనందకరముగ పాడిరి. రాజుగారికి జయము కలుగుగాక యను విషయమున గూర్చి ఉపన్యాసములు జరిగినతరువాత, సామ్రాజ్య సేనలకు జయము కలుగుగాక, యను విషయము నుగూర్చి సర్ గంగాధరచిట్టావీనుగారు ఈక్రిందిమాటలను చెప్పిరి:— ఆర్యులారా! సామ్రాజ్య సేనల యిష్టము తమదేశము కొరకును, సామ్రాజ్యము కొరకును ప్రాణములు ధారపోయుచున్నవి. సామ్రాజ్య సేనల తమదేశ రాజ్యముల కన్న భూతదయలనను, శత్రులనను స్నేహితులయొక్కయు, విరోధులయొక్కయు పాక్షాద్రుత పాత్రులైరి. సేనల బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు వెట్టినికోటలు, జర్మనులు ట్రైటావేళముచే ప్రవాహమువల సేనలను యుద్ధభూమికి పంపి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు వదిలించినను, మనము మా మా, నిర్భయముగా, ఆనందముగా కాలము గడపుటకు సామ్రాజ్య సేనల కారణము. యుద్ధము త్వరలో అగిపోవలెనని మన మందరము కోరుచున్నాము. యుద్ధము పూర్తియగుటకు గూడ సామ్రాజ్య సేనల యుద్ధసాహసములు సాధారణముగా కారణమగును. పోరాడుచున్న సామ్రాజ్య సేనలలో మన దేశపు సైనికులు, రాజులు కూడ పోరాడుచుండుట మనకు చాల సంతోషము. ఆర్యులారా ఆ సామ్రాజ్య సేనల ఆశోగము, విజయము, కలం గలందుకు మీరందరను ఆయాసమయమున ఆశ్చర్యదీప్తుడు వీనికి జవాబుగా హిందూదేశ సర్వ సేనాధిపతిగారు మట్లాడిరి. వీరి ప్రసంగము సభ్యులకు ఆనందమును కలిగించినది.

హార్డింజిగారి ప్రభుత్వకాలమును వృద్ధిచేయుట ఢిల్లీలో మహాజనసభ

ఫిల్లీ మార్చి 26:— కనీసము యుద్ధము పూర్తియగు వరకున హార్డింజిగారిని హిందూదేశమునకు వైస్రాయిగ నుంవలసినదిగా రాజుగారిని కోరుటకు నిన్న ఢిల్లీనగరమందలి మహాజనసభ జరిగినది. లాహోరు నివాసులగు ఆనెరుగి రాయబహదూర్ లాలా రామచరణబాసుగారు ఆభ్యర్థములగుండిరి. సభకు హిందూదేశమునందలి అన్ని రాజధానుల ప్రతినిధులు వచ్చిరి. వచ్చిన వారిలో పండిత మదన మోహనమోహనయా, డాక్టర్ సుందరలాల్, సర్ ఫజల్ ఖాన్ కరీంఖాన్, సర్ గంగాధర్ చిట్టావీను, దాదాభాయ్, మహమ్మదాబాదురాజా, కాసింబాబు మహారాజా, రాజాకుళాల్ పాల్ సింగు, రామారాయసింగారు, మహానుజదాసుగారును, ఫిల్లీనగరమునందలి గొప్పవారసేతులను కలరు. సభాభ్యర్థులగు రామచరణబాసు సభను ప్రారంభించుచు హార్డింజి ప్రభువు హిందూదేశ ప్రేమమునకు చేసిన పనుల నన్నిటిని చెప్పుచు ఈక్రింది విషయములను తెలిపిరి:—

దేశము అల్లకల్లాడలముగ నున్నదోజులలో హార్డింజిప్రభు జయప్రదముగ పరిపాలించినందుకు వారిని అందలు కొనియాడుచున్నారు. హార్డింజిప్రభువు హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పుడు కొన్ని రాజధానులలోని ప్రజల ప్రేమనునదేమో యెరుగటంజెను. ప్రభువుగారు తమ తెలివిజేటలవలన బేంగాలు ప్రజలను సమాధానపరచిరి. ఢిల్లీలో గొప్ప భర్తావనుచేసి, హిందూదేశపు రాజులను ప్రజలను, బాద్మి చక్రవర్తిగారు భర్తావభాగ్యమును కలుగజేసిరి. ఇందువలన బ్రిటిషు సభ్యులకు యందు యున్నదేని ధైర్యత్రేణుల దేశమునందలి ప్రజల కంటికి కలిగినది. పరిపాలనను సులభముచేసి, దేశములకు యిది

వరకున్న హెచ్చుశక్తియును కలుగజేసిరి. హిందూదేశములకు ముఖ్యముగ ఉత్తర హిందూదేశములకు హార్డింజిప్రభువు భాగ్యవతులగు సామ్రాజ్యముల నెన్నియో కలుగజేసిరి. ఉత్తర హిందూదేశ ప్రజలు వారి భావములను ముందుకొనినను, హిందూదేశ ప్రజలు వారి భావములను ముందుకొనినను, యాసాకర్యములను కలుగజేసిందుకైన చాలకాలమువరకు భావక ముందుకొనిన కలెను. యుద్ధ సమయములో కూడ మన మీద కొత్తపన్నులను వేయక పోవుట చాల ప్రశంసనీయును. హార్డింజిగారికన్న తక్కువ ఆధిపత్యము కలిగి ఢిల్లీయు, వారికన్న మన మందు తక్కువ ఆధిపత్యము కలిగిన ఢిల్లీయు వైస్రాయి యా సమయములో మనలకు పరిపాలించుచుండిన యెడల మనము యెన్ని పాపాల పాలై యుండుమో! అను విషయమును గ్రహించుటకు గొప్ప రాజకీయత్రేణుల అక్కరలేదు. పెడత్రోవల పడిన మనదేశపు పరిపాలితృణాకలివలన వారికి బాధ కలిగినప్పుడు ఆయన ఆధిపత్య ధీరునివలె ఆదుభవించెను. మనకు అప్పటినుండి హార్డింజిగారియందు ప్రేమ ఆధికమై పోయినది.

మన సేనలను జర్మను సేనలతో పోరాడుటకు పంపి హార్డింజిగారు తమ యసమానరాణీని తిరిగి వెల్లడిచేసిరి. ఇందువలన బ్రిటిషు కాలనీలలో హిందూదేశములపై నున్న ప్రేమమునకెందుని నానమ్మకము. నిర్భయాత్ములగు విదేశీయులను విమోచకు మన హిందూదేశ సేనలకు పంపుటకు కొద్దిభయమును చాలదు. విలియముపిట్టాఅవునుహా రాజావీనుడు హిందూదేశపు సేనలను యూరోపుదేశములతో పోరాడుటకు పంపరాదని ఒకతాబ్దుమునకు పూర్వము ఖండితముగా చెప్పియుండెను. అప్పటి నుండి యీ పద్ధతి కి అవలంబించుచుండిరి. అందుకు అంగీకరించి యంతకాలమునుండి అమలులోనున్న పద్ధతిని మార్పుట సామర్థ్యములకు తరమా? హార్డింజిగారు దక్షిణ ఆఫ్రికా చిట్టావీను తీర్చి, చక్రవర్తిగారు మన ప్రాంత పాలించి దక్షుడలచి వారిని యీ దేశములో మరొకత కాలము ఉంచు నెడల దక్షిణ ఆఫ్రికా చిట్టావీను చిట్టావీను, అంతకు మించి చిట్టావీను, చాల తీర్పుదురు. గొప్పరాజనీతికొనిదుడగుహార్డింజిప్రభువు అననరముగ నింకొకదేశములో కావలసియున్నాడని బ్రిటిషుమంత్రివర్గమువారు అనవచ్చును. కాని, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు కోమణిగానున్న హిందూదేశములో హార్డింజిగారిని మరొకతకాలము ఉంచుదని మంత్రివర్గమువారిని విషయపూర్వకముగ కోరుకున్నాము. మారదృష్టి, మంచియోచననకలిగియున్న హార్డింజిప్రభువునంటి రాజకీయదురు యిప్పుడు హిందూదేశమునకు చాల అవసరము. హిందూదేశములో నెల్ల కొర్యునంతకును పంజాబురాజధాని ప్రజలు, యుద్ధ సమయములోను, యుద్ధము పూర్తియైన తరువాత కొంతకాలమువరకును, వైస్రాయిని మార్చుకొడదని చెప్పుచున్నాడు. ఇతరరాజధానులనుకూడ యీ అభిప్రాయము నే కలిగియున్నవని నా నమ్మకము. మన అభిప్రాయములు, కోరికలు, బ్రిటిషుప్రజలకును, బ్రిటిషు దొంతకనువారు అవలంబింపదలచిన మార్గములను మనకును చెప్పగల గొప్ప వైస్రాయి మనకు యిప్పుడు కావలెను. ఇప్పుడున్న బ్రిటిషు రాజకీయత్రేణులలో మనకు ప్రేమాస్థులగు హార్డింజిగారికన్న ఆపరిచేయగలవారు యింకొకరు నాకు అవకటలేదు.

చక్రవర్తిగారికి మహాజను పంపవలెనని తీర్మానించిరి. మహాజను తయారుచేసిపంపుటకు ఒకసంఘమును ఏర్పరచిరి. ఈసభలో మాలవియా, మహమ్మదాల్, పండిత కేంద్రుల్ కర్మగార్లుకూడ ఉపస్థితులైరి.

దక్షిణహిందూస్థానము

చెబ్బలు తిగిలి కలకత్తానున్న వైస్రాయిలు. వైస్రాయిలకు చేరుట.

కూనూరు మార్చి 26:— సికింద్రాబాదులోని సేనకు సంబంధించి ఆరోగ్యవృత్తికి కన్నుమన్న ఉంది నుండి బ్రిటిషు సైనికులు అలాగే వైస్రాయిలకును వైస్రాయిగారు.

మొగ్గులను ఉద్యోగుల ఆస్థులు

ఇదివరకు కూనూరు మొగ్గులలోకి మేకేజరుగ ఉద్యోగులనున్న వారిద్దరు లంగము పుచ్చుకొని మోసముచేసిరించునకు కక్షింపబడిరి. వీరుచేసిన అపరాధము 21, 22 వ కేసులలో కోయింబట్టోగారు తెలుపు నట్టిగాని విచారించుచురు.

నోట్లుపోవుట.

ఇక్కడనుండు సామగ్రిని తినుచుండే యీ స్వామిగారిని నిద్రల కలెనెట్టి నోట్లుపోయినది. మనదేశమున నోట్లకు తినిములియ్య గుమాస్తా వీరిని అణచుచుండుటకు నోట్లుపోయి చూపుచేసిరి. ఈ కేసును మనదేశమున, మేకేజిగారు 21 వ కేసు విచారించుచురు.

కీర్తిశేషులైన నడింపల్లి నారాయణ రాజుగారు.

(ఒక విశేషమునకునుండి.)

బోధన బ్రతు మార్చి 27:— కోయింబట్టోగారు బాద్మి ప్యలగు, నడింపల్లి నారాయణరాజుగారు 26 వ కేసు కీర్తిశేషులయిరి. కోయింబట్టోగారు అమలాపురము తాలూకాలో నున్నది. వీరు ధనికులు కొవ్వార్యులగుట, శ్రుతియును.

బొంబాయి వాలంటీరువలము.

బొంబాయి మార్చి 26:— బొంబాయి వాలంటీరు పటాలమునకు బహుమానములు పంచివెట్టెను నేటిరాత్రి కేమెండ్లెంటు లెట్టెనెంటు కన్నుల్ కాడెగారు పటాలము యొక్క అభివృద్ధినిగూర్చి ఈక్రిందివిషయములను చెప్పిరి:— నిరుత్తికన్న యీయేడు మనపటాలములలో తరిగిత్రైక సైనికులు 400 మంది హెచ్చుగలరు. మనపటాలములో నూటికి 91 మంది తరిగిత్రైక సైనికులు గను న్నారు. ఈ పటాలములో పోర్టుట్రుప్టు కంపెనీ, మోటారు బియ్యపటాలములు చేర్చులేదు. కొంతమంది ఉద్యోగులు, 32 రు సైనికులు ప్రాశ్నకు మోటారు సైనికలో సైనికులగు అగ్రకాకు ఫీరంగి గునికులుగను నెట్టిరి. మనపటాలము 170 మోటారు బంధుగాని, ప్రత్యేకముగ నిలవయున్న సేనగాని సేను చేర్చి చెప్పలేదు. ఆఫ్రికావల్లిన వారిలో ఇద్దరు దేశసేనచేయుచు పనిచేయిరి. ప్రాశ్నకు నెట్టిన సైనికుల సైనికులలో ఒకరికి సామ్రాజ్య సేన లన్నిటిలోను, యెవరికి రాని పతకము ఒకటి వచ్చినది. మనపటాలములోని ముగ్గురు ఉద్యోగులు ముగ్గురు సైనికులు యిది వరకు యిక్కడ కేమెండ్లెంటుగనున్న దవలతో గారి నాయకత్వముక్రింద యేర్పడిన కొత్తసేనలో ఆఫీసర్లుగ చేరిరి. మనపటాలములోని యిద్దరు ఉద్యోగులకు 10 మంది సైనికులకు ఇష్యుటో బియ్యుఆఫీసరు సేనలో ఉద్యోగములు దొరకినవి. తరువాత బొంబాయి బ్రితుకు కేమెండ్లెంటుగనున్న జనరల్ నెటుగారు బహుమానములను పంచివెట్టి పటాలము తరిగిత్రై నిట్టుముగ నున్నందుకు మెచ్చుకొనిరి.

స్థానికవార్తలు.

విద్యావిషయక దానము:— తిరిచినాపల్లిలోని యస్. పి. జి. కాలేజీకి నూతనముగ నొక విద్యార్థిగణావాసము నిర్మించుటకు కాగల భూముకై దొరతనమువారు 35045 రూపాయలు సహాయము చేసినది.

ప్రసంగము:— కేపు సాయంకాలము 8 గంటలకు రాయపురము నున్నారస్వామి గుడిపేర్, 41 వ నెంబరు ధవనమున నుందరమూర్తి నెట్టిగారు వ్యాయామమును గుఱించి ప్రసంగించురు.

మనరాసు మహాజనోపకార సంఘము:— ఈసంఘమువారి ప్రాపున పండిత లోక వాధవెంకటయ్యగారు ఏనుగుకెదలి పోలీసుస్టేషనువెంటి మాలవాడలో సద్వర్తనమును గుఱించి ప్రసంగించెదరు.

నిన్ను నాత్మ్యుద్ధరణ సంఘము:— కేపురయము 8 గంటలకు ఈ సంఘము ప్రాపున బ్రాహ్మేలోని పాతకాలలో స్వామిబ్రహ్మసంధగారును, మెయ్యూరునందలి పాతకాలలో వి. వెంకటసుబ్బయ్య బి. పి. గారును పరస్పరసహాయ పరపతి సంఘముల ఉద్దేశములను గుఱించి ప్రసంగించురు.

విక్టోరియా ట్రెక్కింగ్ ఇక్విప్మెంట్:— ఈస్థానములో చేరిన సభికులు కడచిన యిథవారము సాయంకాలము 5-30కి సభనూడిరి. సెక్రెటరీగారు సాంకేతికీ ప్రెజెంటును ఇదివిరి. ఈస్థానములో సంబంధించిన గభకు రావు బహదూరు నారాయణస్వామి నెట్టిగారిస్థానమున నీ. రామానుజాచార్యగారు మెంబరుగ నెన్నికొనబడిరి.

ఈస్వతి స్థానస్వతి సమావేశము:— ఈ సమావేశమువారి స్థానస్వతి అలంకారమునందలి ఆధ్వర్యాలిగా పాతకాలలో యందు కేపుసాయంకాలము 8-30కి రామాచార్యగారు వేయి, ఇతర సభికులు, సెక్రెటరీ ఆంధ్రమునకును గుఱించి ప్రసంగించెదరు. వీరి ప్రసంగము మెంబరుగారు సభాభ్యర్థకులతో జరిగెను.

(అయిదవపుట కేసును)

గాన నీటిసాగుదల విషయమున మొదట దానిని ప్రారంభించుటకు కారణ మేమి యను కనబడదు. ఎటులైన నావిషయము పరిశీలించుట దగిన దగును. పిమ్మట దేదానియందు లోపముగలదని తోచినచో దాని నపుడు పరిశోధించవచ్చును. అట్టి నియమము లేకుండునట్లయితే మూలమున వాని ననుసరింప వలెనను విధానము మేల్పడబోదు. అట్టి ప్రయత్నము చేసిన పిమ్మట నది నిష్ఫలమైనదని తోచినచో దానిని పరిశోధించ వచ్చును. ఎటులైన నీ విషయముననే కొంత చేయుట యావశ్యక మనట విధియుగాన నే నిపుడు నూచించిరితని పరిశీలించిచూచినచో దానికలన నెట్టి హానియును కలుగ నేరదు" నీటి నుపయోగించువారును (రైతులు) నీటి నిచ్చువారును (ఇంజనీరులు) గూడ సహకారులగు నుండి ననకాశములేని కానకములయందు నాకేమియును విశ్వాసములేదు. కనడా ప్రాంత ఆమెరికా సాయుక్త రాష్ట్రములు మున్నగు విదేశములలో నీటిసాగుదల కానకము లనుకూలముగ పనిచేయుట కిట్టిపద్ధతియే ప్రధానముగ నున్నదని ఈరాజధానిలో నెద్దనీటిపనుల పద్ధతులవిషయమున చాల ననుభవముగల మరయొక నూ పరిం తెం డిం గు ఇంజనీరు గారు నడిచియున్నారు. కాననే ఆయన ఇటుల నూచించియున్నారు. "ఒకకాల్యయొక్కగాని చెరువుయొక్కగాని నీటిని పంచివెట్టువనిని నిర్వహించుటకు ఇదిగోమనబోర్డులను పంచాయతీలను లేక సంఘములను ఏర్పరుపవలెను. నీటిపంపకమునగూర్చిన పరిశోధనయు నాసంఘములకే యుపయోగపడెను. అట్టిచో ఇంజనీరుల ప్రతికూలుగ నేర్పడిపోరు. ఇట్లుగల గుంపుతో బాధపడ నక్కరలేకుండ నేదోయొక సంఘమునకుమత్రమే సమాధాన మిచ్చువలసిన వారగుదురు." సహకారమున సహాయమున బడయుటకు, స్థానిక సంఘములు నేర్పరుచుటయు క్రమనితకాభివృద్ధిచేర్చుటలోగలలోమరికొందరు గూడనుడిచియున్నారు. పెరయూల్ డెన్టావిషయమునగూ॥ గిల్లే ను గానినరించిన విచారణయందుగూడ గ్రామమునందుబయటి యొత్తిడిగ్రామములగు సాధ్యమగునంతరకు తగ్గించుట ముఖ్య సాధనములలో నొకటిగ నూచింపబడినది. కాన పరిపాలనా విధానమున నూర్పకసరమునట నెక్కుమంది యభిప్రాయముని దీనివలన తెలియుగలదు. ప్రభుత్వాధికారమున కెట్టియధ్యంతరమును గలిగించకుండ నీటిసాగుదలవిషయమున నాజిల్లాలలోని రైతులకును ప్రభుత్వోద్యోగులకును సహకార మధికముగ కలుగజేయుటయే ఈ చట్టముయొక్క ముఖ్యభిప్రాయముగ నున్నది.

గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురంతాలూకా.

గ్రామకాపురములు మోక్షార్థమునకి పంపుకొన్న మహాజను.

మాతాలూకాకు ప్రత్యేకముగామునముకొర్రు ఏర్పాటు చేయించవలసినదని 1912 సంవత్సరములో దాదాపుగా యీ తాలూకా అన్ని గ్రామములనుండి యింగ్లీషున మహాజనులపట్టిలు క్రి క్రితపు గౌరగాణిని మోక్షార్థమునకి పంపుకొనిఉన్నాము. మోక్షార్థమున ఆలోచిస్తామని 1912 సంవత్సరము నవంబరు 19 తేదీన నె20 రియస్ మోక్షార్థమున యందాదానముంటు యిచ్చి యున్నాను. (2) 1913, 1914 సంవత్సరములలో నెద్దాపురం గాజమర్చి మకాములలో అడిషనులు మునసబు, కొర్రులు నాపించియున్నారు. మాతాలూకా 117 గ్రామములలో, 27 నెద్దాపురము మునసబుకొర్రుకొంద, 36 రాజమర్చి మునసబు కొర్రుకొంద, 24 కాకినాడమునసబుకొర్రుకొంద చేరియున్నవి. (3) ఇప్పుడు కాకినాడ మునసబు కొర్రులో వ్యాజ్యములు యెక్కువగా నిలయున్నవని యెంచి కొన్నిటిని నెద్దాపురము అనుభూతము కొర్రులకు తీర్చిసున్నచేసినా రని తెలియుచున్నది. సివిల్సర్వేయర్లములకొర్రు మేము యిప్పుడు నాలుగు తాలూకాలకు తీరుగ వలసినచున్నది. (4) దీనివలన యీ తాలూకా ప్రజల యిబ్బంది యెట్టిదో తమకు బోధపడగలదు. గామచంద్రపురము మకాములో ఒకకొర్రు నెట్టిన పక్షమున రెండు అడిషనులు కొర్రుల అవసరము తీర్చిపోగలదు. రాజమర్చి, నెద్దాపురము మకాములలో నున్న ఒక తెంపారరి కొర్రును రామచంద్రపురమునకుమార్చి యీ తాలూకా దానా లన్నిటిని యిక్కడ విచారించు లాగున ఆజ్ఞాపించుట ముఖ్యమని న్యాయమని తిరిగి విన్నవించుకొనుచున్నాము. రామచంద్రపురం తాలూకాకు ప్రత్యేక కొర్రు వుండవలసిన ఆవశ్యకమున వివరించుచు అక్టోబరు 30 తేదీగల ఆంధ్రప్రదేశ్ గా ప్రచురించబడిన "గోదావరిజిల్లాలోని మునసబు కొర్రులు—రామచంద్రపురం తాలూకాకు జరుగుచున్న అన్యాయము" అను బాబున తాము యిదవరకే చిత్రించియుండురు. అందలి విషయములన్నియు యదాన్తముగలవలన మేము దానితో నేకీభవింపుచు, మా తాలూకాకు ప్రత్యేకముగా మునసబుకొర్రు నెట్టించేలాగు వుత్తర్య చేయగలండులకు మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నాము.

గాంధీగారివ్యవస్థనము.

రంగూను స్వాగతము.

(ఒక ఆంధ్రము)

ఈమార్చి నెల 17 వ తేదీ ఉదయము 8 ఘంటలకు 'లంకా' యను నోడ పాటువేళయగుటచే రంగూనుకు రాక విరామతీ సాగరసంగమంబే విడిచియుండెను. తారమునుంచి ఎ. కె. ఎస్. జమాలుగాడను, పి. జె. మెహతాగాడను, గౌరవనీయులైన యుపే గారును, కట్టి చిన్న వెంకటరెడ్డిగారు మొదలయిన భారతీయప్రముఖులు ఓడకడకువెళ్లి, దక్షిణ ఆఫ్రికా సీమలకు వలసపోయిన నిరవధానమును, కష్టజీవులను, దీక్షకు, అనాథులైన భావోదయాల పాటిటిరైవ మయిజ్జీయు, శుద్ధసాత్విక స్వరూపియునైన శ్రీయుతగాంధీ గారిని, వారి సహధర్మిచారిణిని, వారి తృప్తియపుత్రుని స్త్రీములాంచితా వెంటబెట్టుకొని తీసుకువచ్చిరి. బ్యాండు వాయిం చబడెను. "వందేమాతరం" "జై" అని తీరమందలి జను లుట్టసింపుచుండ వారలు లాంచించిండిరిగిరి. వారికిపుష్పహారములవేసి, రక్షగా కుంకుమబొట్టు ముఖమునదిరి. అలంకరింపబడిన యొకకుటీరమున నున్న తాసమునునిచ్చిరి. ఆతరుణము నకుగాను రచింపబడ్డ స్వాగతమాతకపద్యముల పాటల బాలికా బాలకులు పాడిరి. గాంధీగారు రెండుగుర్రముల సారటుబండి నెక్కినతరువాత భారతీయులు గుర్రములనువదలించి, తమ స్వహస్తములతో బండిని లాగుకొనుచు వచ్చుటచేసి, మొగలు షిధి, పగోదా వీధులలో నూతన గింపు జరిగించిరి. దారిలో నచ్చట చచ్చట కొందరు పుష్పహారముల వేసిరి; కొందరు కన్నుపహారము లిచ్చిరి; మరికొందరు పుష్ప వర్షము వారిమీద కురిపించిరి. ఇచ్చట డాక్టరు మెహతాగారి అతిథులగా నున్నవారలు. గురువారమునాటిరాత్రి వారికి గొప్పవిందు చేయబడెను. భారతీయులు సుమారు 1500 గురు వచ్చి గాంధీగారిదర్శనమునకు వచ్చియుండిరి. వారు తమ దేశీయ దుస్తుల ధరించి, నగుమోముతో వచ్చినవా రందరితో కొంత తడవు ముచ్చటించి ఆపుకు లక్ష్మీపతి నాయుడుగారు వీణ వాయిచి జనలకందరికి సంతోషమును కలుగజేసిరి.

[కే. మీరయ్య]

వీరిరాక, నేడు రంగూణ్ పురవాసుల నానందాభివోల లాడజేసినది. ఎచ్చటజూచినను "క్రియంత గాంధీగారికిని వీరిధర్మపత్నికిని స్వాగతము" అను వాక్యములు పతాకముల పై చెక్కబడి రంగూణ్ పురవీధుల నలంకరించుచుండెను. లాటరువీధి రేపుసానమునండి, లూయిస్వీధి రేపుసానము వరకున్న వీధులు కలవిధములగు పతాకములతోను, పోస్టములతోను కోట్లయడెను. లూయిస్వీధిజటికడ వీరికొత్త నెడ్డపందిరి, వివిధములగు రంగులబట్టలతోను, పూచెట్లతోను అలంకరింపబడియుండెను. వీరికొత్త నియోగింపబడిన గద్దె బహుశృంగగముగా నలంకరింపబడి రాజదండముల గద్దెయొ యుచున్నట్లు రంజితుండెను. అంతయు సునిధిపర్యుకొని వీరిని వీడ్చి నుటకై "మక్కా" అనలాంచినై, డాక్టరు మెహతా గారు, కొందఱుప్రముఖులతో వెళ్లిరి. వీరిలాంచి రేపుచేరిన తోడనే జనులందరు నేకగ్రహముతో" వందేమాతరధ్వజలతో ను, జనుజనుశబ్దములతోను వీరికిస్వాగతమిచ్చిరి భారతమాత పుత్రతత్వమున, దేశభాంధవుడును నగు గాంధీగారును వీరి సహచారియు స్వల్పమైన స్వదేశీయ దుస్తులనే ధరించి యుండిరి. వీరు చాలా కుష్పించియుండిరి. దండమలిద్దరును గద్దె నలంకరించిన తోడనే మార్వాడీబాలికలు వీరిని పుష్పములాంకితులుగా చేసి, వీరి నడుట లిలకంబు దిద్ది వీరిని సత్కరించిరి. పిదప కొందఱు మార్వాడీలు మృదు మధురగాన కలుపర్చిరి. గాంధీగారు, కొందఱు ప్రముఖులతో కొంతసేపు ముచ్చటించినపిదప, వీరిని తోడ్కొని వీరికై నిర్దేశపడియున్న గుర్రపుబండిపై వీరిని కూర్చుండ నియోగించి, గుర్రములకుమారుగా పట్టుత్యాగ్లతో బండిని జనులందరు వీధులగుండానీర్చిరి. మొగలువీధిలో వీరికొత్త నెడ్డ పందిరివేయబడెను. వీధులలో వీరికి నేకులు హారతిచ్చిరి. కొందఱు వీరివెపుష్పములను, కొందరు రత్నవస్త్రములు, ముత్యములను, మణులనుజల్లిరి. ఇట్లు వీరిని పురివీధులగుండా సత్కరించుచు డాక్టరు మెహతాగారిగృహమునకు గొంపోయిరి. గోష్ఠిమహానీయుని అకాలముగనారాచే, చుట్టుముడి అద్దె గృహముగినిన రంగూణ్ పురవాసులకు వీరిరాక, అత్యానంద గాయకమైనది. ఆ నేక వేల బాలురకు వీరి గౌరవాగ్ధమై మితాయిలు, వీరిచిత్తపు అచ్చునదైన పట్టురమాళ్లు, బొత్తములు, పుస్తకములు, సుచితముగా పంచివెట్టబడెను. వీరిచటకు, గోష్ఠీకర్తమగు" హిందూదేశ సేవక సమాజవిషయ మై విచ్చేసిరి. వీరినెల 20-వ తేదీ శనివారం విజ్ఞోయి హా లులో తద్విషయమై ఉపన్యసించెదరు.

క్రొత్తవం తెన:—బల్లారిజిల్లాలో పడమటి ట్రంకు కోడ్డునందలి గౌరపురంవంకమీదుగ నొకవం తెనను నిర్మించుటకు 32600 రూపాయల అంచనను అంగీకరించి, అట్టిపనులకని ప్రత్యేకపరచియుండు ఆజులకుల రూపాయల మొత్తమునుండి నై 32600 రూపాయలను ఆజిల్లాబోర్డువారి కిచ్చుటకుగూడ దొరతనముచే రంగీకరించిరి.

రాజమండ్రి. దేశీయ విద్యాలయము. — మొన్న శనివారమునాడు దేశీయవిద్యాలయములోని బాలురకు పట్టును తయారుచేయు విధమును గురించి కె. సాంబశివరావుగారు ఉపన్యసించిరి. పట్టుపుడగలు కాయలు, వారములు, రంగులు, పట్టుబట్టలు మొదలగు ననువస్తువులు, ఎదుట చూపించి ఉపన్యసించుట వలన బాలురుఎల్లరు ఆయా విషయములను చక్కగగ్రహించిరి. ఇట్టియపన్యాసములు బాలరకుమూత్రమే గాక జనులకు ఎల్లరకును గూడ మిక్కిలి ఉపయోగకరములు. బహుజనులు, ఇట్టివృత్తివ్యాపారములను గురించియు అంగు వలనగలుగు లాభములనుగురించియు, ఎరుగ నేరకయుంన్నారు.

కావలెను

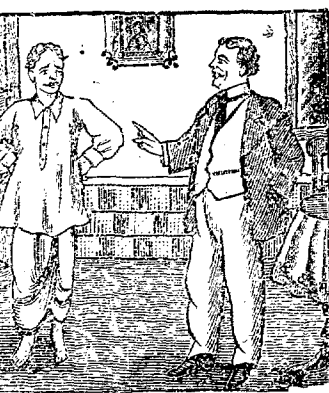
నమ్మకమైనట్టియు క్రొత్తతూపులతో కూడినట్టియు వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంటును, జిల్లా ఏజెంటును, డివిజను ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు ఇయ్యబడును. వైగా అలవెప్పులకూడా యియ్యబడును. పనిచేయు సమర్థతనత్వగర్వనము కలిగినట్లు సర్టిఫికేటు లుండవలెను. కొద్దియందిమాత్రమే కావలెను. ఇప్ట మున్నవారు నెంటునే ఈదిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

ఏ. యస్. రంగను, కార్యదర్శి.

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ, 81-వ. తేరువీధి, తిరువల్లిక్కేణి, చెన్నపట్టణము.

వజ్రగుళికలు

20 మాత్రలగుల డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0.

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్షపుష్టియు, సరపటుత్వము కారణములు. రక్షపుష్టిమంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము

బహిరంగకేర వ్యాయామమువలనను, జితేంద్రియ త్వమువలనను గలుగును.

తామర తైలము

మాతామర తైలము ఒక్కడబ్బా ను ఆరు లగాలకు కొని నాలుగైదు సారులు రాచినయెడల తామర నిర్మాలముగును. నయము కాని యెడల మీ ఆరులగాలు పిరిగి తీసికొన వచ్చును.

తీట, మరద, ఏనుగుగజ్జ మొదలగువానికి మంచి మందు. అనేక సంవత్సరములు, మానములు బాధపడినవారు దీనివలన తత్తణమే సుఖమును పొందిరి. వేలకువేలు డబ్బాలు విక్రయము. నెల 1-కి 0-6-0 అమ్మతాంజనము డిప్సా, 109, ఫ్రెంకోడ్, బొంబాయి, 6,7-తంబుకెట్టివీధి, మదరాస్.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS' AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

The King Visits Harwich.
Inspects Battleships.

LONDON, March 27.
The King visited Harwich on Thursday and inspected the warships there including one of the latest submarines and a destroyer which had taken part in the North Sea battles. The King spent twenty minutes in the destroyer's stokehold talking to men some of whom proudly pointed out her battle marks. The King also witnessed flights by seaplanes.

Cutting Germans Like Cutting Grain.
A Terrible Holocaust.

LONDON, March 24.
The "Eye-witness" with Headquarters writes:—German counter-attacks from Bois Dubiez during the Neuve Chapelle battle entailed enormous losses. Line after line went down before our rifles. In the phraseology of a sepooy, shooting the enemy was like cutting grain. Our men were so excited that they clambered on to parapets to obtain greater freedom of aim. One battalion reserved its fire till the Germans were fifty yards away and then fusiladed with rifles and machine guns. German officers displayed most reckless courage. Some invited certain death by advancing on horseback to direct the attack within a few hundred yards of our line. None escaped. The "Eye-witness" pays a tribute to the airmen and their co-operation with the artillery. Our guns must have caused great losses in both Bois Dubiez and in the rear of it. Aviators report that the Germans are burying numbers of dead behind the wood. The Indians are especially elated with the success and eagerly ask when there is going to be another fight. Many stories are told of their prowess. One Gurkha captured five Germans single-handed.

British Aviators Praised.
For Suberb Airmanship.

LONDON, March 27.
AMSTERDAM.—The Netherlands newspapers state that the bravery of British airmen won the sympathy and admiration of the inhabitants of Antwerp. Faced by a terrible fire they cruised calmly above the works and did no harm to the town. It was a miracle that the airmen escaped. Some shells from German guns landed in the town and the Germans unflinchingly tried to convince the inhabitants that they came from the aeroplanes. It is considered that it must have been a great feat to find the works in mist. It is reported that four Germans were killed and sixteen wounded at the submarine works and many received slight injuries.

German Submarine U 29.
Sunk with all Hands.

LONDON, March 26.
The Press Bureau announces that the Admiralty has good reason to believe that the German submarine U 29 has been sunk with all hands. U 29 was recently active off the Scillies and was commanded by the notorious Lieutenant Weddigen, who sank the "Aboukir," "Hogue" and "Crassey".

Dutch Steamer Sunk.
By German Submarine.

LONDON, March 25.
DOVER.—An Agent of Lloyd's states that a German submarine sank the Dutch steamer "Media" off Beachy Head. The crew were rescued.

Further Particulars.

LONDON, March 27.
The admiralty announces that U 28 stopped a Dutch steamer "Medea" whose name was painted in large letters on her side at ten on Thursday morning off Beachy Head. The "Medea" was ordered to send a boat with crew and ships papers. The ship was then sunk by gun fire. The submarine refused to return the papers. A British destroyer brought the crew to Dover.

Labour and Munitions.
An Agreement Arrived At.

LONDON, March 25.
The Conference to-night between Mr. Lloyd George and the Amalgamated Society of Engineers reached a complete agreement regarding the output of munitions.

FRANCE.

Vive La France.

The Last Words Heard on the "Bouvet".

LONDON, March 27.
When the "Bouvet" sank the commander and officers were most brave. They stood saluting the flag and the whole crew shouted "Vive la France" as the ship sank. Destroyers had exploded two floating mines near the "Bouvet" just prior to the fatal explosion.

Confiscation of Copper.
Belonging to Germans.

LONDON, March 25.
PARIS.—The Public Prosecutor has confiscated 2,042 copper ingots weighing fifty tons belonging to a German firm in Yokohama.

TELEGRAMS.

Misappropriation of Army Stores.
Delinquents Court-Martialled.

LONDON, March 26.
PARIS.—A Court-martial has sentenced the Principal Army Paymaster Descaux to seven years' imprisonment military degradation and expulsion from the Legion of Honour for misappropriating Army stores. His mistress was sentenced to two years imprisonment, and a private soldier to one year.

The French Army.
An Official Estimate.

PARIS, March 26.
A French official review of the war says:—The French Army is now markedly superior to what it was at the beginning of the war in numbers, quality and equipment. The higher command has been rejuvenated, and all old generals have been gradually eliminated. The rejuvenation has been very far-reaching, embracing all grades from Brigade to army commanders. The average age of generals is ten years lower. Three-quarters of the army commanders are to-day under sixty, and some are considerably younger. There is an excess of officers in the cavalry and artillery and nothing like a want of officers in the infantry. Despite losses, France has now over two and half millions at the front and every unit is at full strength. There are one and quarter millions in depots available to repair wastage, excluding numerous volunteers. The quality and health of the troops have improved.

Quiet Day In France.

LONDON, March 26.
PARIS.—This evening's communique said: The day has been quiet, the only thing noteworthy was the repulse of a German attack at Notre Dame De Lorette.

A Paris Communiqué.

LONDON, March 26.
PARIS.—The afternoon communique says:—Calm prevails over the greater part of the front with continuous rain. We have easily repulsed a number of minor attacks.

RUSSIA.

Another Great Russian Victory.

LONDON, March 25.
ROME.—It is reported here that the Russians have won a great victory at Starostyna in Hungary between the Luknow and Uzsook passes after a three days' battle. Simultaneously large Russian forces arrived secretly in the Uzsook pass and violently attacked the Austrians, driving them southward. Fighting is not yet finished, but the Russians triumph seems certain, as Russian reinforcements are constantly arriving. The battles have entailed enormous losses.

Russian Offensive in the
Carpathians.

Developing with Complete Success.

LONDON, March 26.
PETROGRAD.—The communique says:—We continue to progress on the west and middle Niemen. Our offensive in the Carpathians between Cartfelt and Usjok is developing with complete success. We gained a decisive victory in the region of the Lupkoff Pass, where we stormed the most important Austrian position on the main crest of the Teesked mountains. Infantry forced the wood, which was a perfect maze of wire and surrounded by layers of trenches, manhandled guns to six hundred yards of the principal position, bombarded it, then crossed deep ditches defended by palisades, and stormed the works, which were heavily armoured. Several furious Austrian counter-attacks were repulsed by fusilades and bayonets, and the Austrians on Wednesday morning began to retreat. We captured five thousand seven hundred prisoners and several dozens of mitrailleuses.

Russian State Monopoly For Tea.

CALCUTTA, March 26.
The following appears in the "Empire":—Calcutta tea merchants and indeed the whole of the tea trade in India will probably be interested in the proposals for the establishment of a state monopoly for tea with is said to be contemplated by the Russian Ministry for finance. It is estimated that the Russian Government will require to purchase annually about £5,000,000 (80, 645 tons) of tea at an average price of about 10 roubles a pound about £65 10s per ton. After allowing for the cost of carriage, sorting, blending, packing and commission to vendors, it is estimated that tea could be retailed according to quality at about 1s. 8d., 2s. 6d. and 4s. 7d. per Russian lb (about 14-13 ozs. Avoirdupois) leaving an annual net revenue to the Government of about £25 750,000.—

TURKEY.

The Dardanelles.

Turkish Losses in Bombardment.

LONDON, March 25.
TENEDOS.—According to information from refugees from the Dardanelles, the Turks suffered enormous losses during the bombardment on the 18th instant, and the greater part of the fortresses were reduced to ruins.

Destroyers in the Straits.

Two destroyers are reported to have penetrated the Straits for a considerable distance yesterday.

Situation in Asia Minor.

LONDON, March 25.
CAIRO.—The American cruiser "Jennesse" is expected at Alexandria at the end of the week. It is believed that

TELEGRAMS.

she is not bringing refugees as the attitude of the Turkish Government towards subjects of the Triple Entente has somewhat improved.

AUSTRIA.

Russians Supply Provisions.

LONDON, March 25.
LEMBERG.—The Russians, on marching into Przemysl, found all the shops closed except one cafe, where tea and coffee were served.

Disposal of Prisoners.

The Russians brought in much provisions. The prisoners are being despatched in three directions, thirty thousand are being sent to Lemberg, mostly on foot.

Civilians Ordered to Leave Cracow.

LONDON, March 27.
VENICE.—The Civilian population of Cracow has been ordered to leave immediately in expectation of a siege.

GERMANY.

A Grand Son Born to the Kaiser.

LONDON, March 27.
The Kaiser's daughter the Duchess of Brunswick has given birth to a son. (The Kaiser's daughter married the son of the Duke of Cumberland of England.)

UNITED STATES.

A. U. S. Submarine Submerged.

LONDON, March 26.
HONOLULU.—The United States submarine "F 4" was submerged yesterday at target practice and did not appear again. A search last night revealed that she had sunk in deep water and all attempts to raise her failed. It is feared that the crew of twenty-five have been suffocated.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

DELHI.

H. E. The Viceroy.

DELHI, March 26.
H. E. the Viceroy leaves Delhi this evening, visiting Jammu, Gwalior and Dehra Dun, and arrives at Simla on 1st May. The party will consist of Sir V. Chittol, the Hon. Mr. J. B. Wood, Lieutenant-Col. Maxwell, Lieut-Col Sir James Roberts, Mr. Metcalfe, Captain R. A. Brown, Viscount Errington and Hon. A. Hardinge.

IMPERIAL COUNCIL DINNER.
A Brilliant Function.

DELHI, March 26.
Last night the Annual Imperial Council Dinner was held at Metcalfe House, the non-official members of the Council acting as hosts. The dinner is styled "Le Diner du Conseil Imperial—Entente Cordiale", the Hon'ble Sir Gangadhar Chitnavis acting as President and the Hon'ble Mr. A. K. Ghuznavi as Secretary. The hosts were the Hon. Nawab Sayyid Mahammad Sahib Bahadur, the Hon. Mr. Setalvad, the Hon. Sir Ibrahim Rahimtolla, the Hon. Raja Muhammad Ali of Mahammadabad, the Hon. Mr. M. B. Dadabhoi, the Hon. Sir G. M. Chitnavis, the Hon. Khan Bahadur Asad Ali, the Hon. Sir Fzulbhoy Carrimbhoi, the Hon. Mr. A. K. Ghuznavi (Secretary), the Hon. Mr. Madhu Sudan Das, the Hon. Mr. R. G. Monteith, the Hon. Mr. Quamral Huda, the Hon. Mr. M. F. Reid, the Hon. Raja Saiyid Abu Jaffer, the Hon. Lt.-Col. Raja Jay-Chand, the Hon. Mr. J. H. Abbot, the Hon. Mr. Manngoye, and the Hon. Babu Surendra Nath Banerjee. The following hosts attended after dinner:—The Hon. Maharaja Ranjit Singh of Nashipur, the Hon. Pandit Bishan Narayan Dar, the Hon. Rai Ghanasyam Barua Bahadur, the Hon. Mr. Rama Rayanagar Venkataranga Rao Bahadur, the Hon. Maharaja M. C. Nandi of Cossimbazar, the Hon. Pandit Madan Mohan Malaviya and the Hon. Dr. Sunderlal. The following is a list of the hosts and guests who attended:—

H. E. the Commander-in-Chief, A. D. C., the Hon. Sir R. Calyle, Hon. Sir H. Butler, Hon. Sir Ali Imam, Hon. W. H. Clark, Hon. Sir R. Craddock, Hon. Sir W. Meyer, Hon. W. H. Hailey, Hon. R. C. Carr, Hon. J. Macneil, Hon. J. Donald, Hon. R. E. V. Arbuthnot, Hon. J. Walker, Hon. Colonel Gordon, Hon. Mr. Kenrick, Hon. Mr. C. H. Kesteven, Hon. Mr. H. Sharp, Hon. Sir W. Vincent, Hon. Mr. H. Wheeler, Hon. Mr. Maxwell, Hon. Mr. W. H. Michael, Hon. Brig-Gen. Holloway, Hon. Mr. Russell, Hon. Mr. J. B. Brunyate, Hon. Mr. J. B. Wood, Hon. Mr. J. L. Kershaw, Sir James Deboulay, Hon. Sir Charles Cleveland, Capt. the Hon. A. Hardinge, Mr. A. P. Muddiman, Mr. C. W. E. Cotton, Mr. J. W. Nelson, Colonel T. Scot, Mr. F. A. M. Vincent, Kunwar Maharaj Singh, Mr. B. N. Mitra and Mr. S. C. Gupta.

One or two of the members of the Council were unavoidably absent owing to previous engagements. The function was a brilliant ceremony, and there were only two toasts, namely, the "King Emperor" and the "Imperial Forces at the Front," whose success and victory were heartily drunk. The popular Secretary was responsible both for the music programme and menu and was ably assisted by the Hon'ble Mr. Donald. The orchestra began with "Marche L'Entente Cordiale" and ended with "Aux Conseillers Imperiaux." The menu was of a recherche style, and the sentiment it contained was found in the words "Gloire à la Triple Entente," "Entente Cordiale entre tous Conseillers Imperiaux," "Vive le Roi-Empereur" printed in large type and meaning Glory to the Triple Entente. Friendship and Cordiality between all the Imperial Councilors, Long live the

TELEGRAMS.

King-Emperor. The music programme had also reference to the Allies and our heroes fighting at the front and was altogether a war music programme. The Hon. Mr. Ghaznavi was likewise responsible for this.

After the Royal Toast, Sir Gangadhar proposed the toast of the Imperial Forces and said:—

"YOUR EXCELLENCY AND GENTLEMEN.—The Imperial Forces are now shedding their life's blood for their country and the Empire. They have by their humanity and discipline, even more than by their valour and heroism, earned the admiration of friend and foe alike. They are the backbone of the Empire. It is to them that we owe that security, that safety, that immunity from danger which enables us to pass our time in merriment at a price even when this glorious British Empire is shaken by the mad onslaught of German militarism. If the war comes to a speedy end, as we all fervently hope, it will be through the prowess, the strength and the self-sacrifice of the Imperial Forces. It is to us a peculiarly gratifying circumstance that these forces include some of our best Indian troops and Princes, and in honour of these forces I ask you, gentlemen, to fill your glasses and drink to their health, success and victory. I now give you the Toast of the Imperial Forces."

His Excellency the Commander-in-Chief responded in a speech which was full of humour and was an excellent dinner speech.

Extension of Lord Hardinge's Term of Office.

Public Meeting to Memorialise the King.

DELHI, March 26.

A largely crowded meeting was held last evening in the Town Hall, when it was resolved to submit a memorial to His Majesty the King-Emperor to extend the term of office of His Excellency the Viceroy for a further period, at least till the termination of the war. The Hon'ble Rai Bahadur Lala Rama Saran Das of Lahore presided. Among those present were representatives of all parts of India, including Pandit Malaviya, Dr. Sunderlal, Sir Fazlulbhoj Currimbhoy, Sir G. M. Chitnavis, Mr. M. B. Dadabhoj, Raja of Mahumabad, Maharaja of Coimbatore, Raja Kishanpal Singh, Messrs. Rama Rayanagar and Madhu Sudan Das. There were also present all leading men of the various communities of Delhi. Lala Ramsardas, in opening the meeting, spoke of His Excellency's labours for the welfare of India. He said:—"Lord Hardinge's signal success as Governor-General, in spite of the great storm and stress through which this country has passed, and is passing just now, has won unstinted admiration and praise from every quarter. When Lord Hardinge came to India, some provinces of our Empire were far removed from a state of contentment. He conciliated Bengal by a masterly stroke and by holding the great 'darbar' brought princess and people of India in close personal touch with His Imperial Majesty, giving rise to a wave of devotion and loyalty unparalleled in the history of this country. He has liberalised the administration and has tried to associate the people of the soil in the task of Government to an extent greater than before. He has conferred so many and such lasting boons on the people of Northern India in particular, that he deserves to be remembered by us for this fact alone for many long years to come. His recent resolve not to add to our burden of taxation is most commendable. It does not require a statesman's mind to perceive what great hardships we might have suffered at this time of war under a less experienced and less sympathetic Viceroy. His heroic sufferings partly brought about by a misguided mania from our own country have brought forth our still greater attachment to him. Another of his most far-sighted stroke of policy is the employment of Indian troops in the war against Germany, which circumstances, to my mind, knocks the unfortunate anti-Indian attitude of some of the British colonies right down on the head. It required no small courage of statesmanship to send over Indian troops to fight a relentless European foe. No less a politician than William Pitt, Earl of Chatham had strongly disapproved of their employment against a European State over a century ago. No ordinary man dare change the policy of such long standing and reputed acceptability. The South African knot is united, and we feel sure that he will be able to unite many more of equally difficult and, may perhaps be, of still more difficult nature if His Majesty will be graciously pleased to accept our earnest prayer for extension of his term. It is possible the British Cabinet may perhaps think that other parts of the world stand in urgent need of Lord Hardinge's statesmanship, but we would crave permission respectfully to urge on their attention the claims of India, a diadem in the British Crown. She stands in the greatest need of his wise statesmanship and breadth of outlook. The people of the Punjab, which is justly called the Sword hand of India, appear to me to be firmly of opinion that a change of Viceroy at this time of war, and some time to come after its conclusion, would be open to serious objection, and I am sure other provinces of India are exactly of the same opinion. A wise Viceroy is now required to interpret our sentiments and aspirations to the British people and explain their policy to us, and I know of no other British statesman of the present day who could do both these things better than our beloved Viceroy."

A Resolution was adopted to memorialise His Majesty, and a Committee was appointed to give effect to the subject of the meeting.

Among the speakers were Pandit Malaviya Mr. Mahomed Ali and Pandit Din Dayal Sarma.

War Cable to H. E. The Viceroy.

DELHI, March 26.

The Viceroy has received the following from the Secretary of State dated March 25:—

Submarine Base Attacked.

British airmen made another successful raid upon the engine-works near Antwerp which the Germans are at present constructing submarines. 12 bombs were dropped and the works were observed to be on fire and considerable damage is believed to have been done to them and to two submarines. Three more submarines were observed on slips and 5 aeroplanes engaged in the

TELEGRAMS.

raid. Heavy weather compelled two of them to return and one airman after dropping bombs lost the way and landing on Dutch territory was interned. Report from Holland says that one submarine was destroyed and others seriously damaged.

The Eastern Battlefield.

In north Poland fights for the possession of isolated vantage points assumed extremely desperate character. The Germans brought up strong reinforcements and are stubbornly defending their positions. They subject Russians to a perfect hurricane of fire and make vigorous counter-attacks with numerous fresh troops. The Russians however are making slow but sure progress and capturing trenches and heights. The Russians are also advancing in Central Carpathians. They have repelled several counter-attacks and seized several fortified heights.

It is estimated in Petrograd that the enemy's efforts to relieve Przemyśl by attacks on Carpathians since the end of January cost them 200,000 killed and 100,000 prisoners. The siege of Przemyśl garrison which surrendered causes astonishment being nearly treble of what was required to defend the town. The fall has had most depressing effects in Austria-Hungary and especially Hungary where the danger of Russian invasion is now greatly increased.

Nothing notable is reported from the western front. In the Dardanelles the gale abated and mines-sweeper is again at work but wind is still too high for the resumption of operations.

The Neuve Chapelle Fight.

Sir J. French's Message.

SIMLA, March 26.

The following message from Field Marshal Sir John French is published under orders of the Commander-in-Chief in India:—

The following report has been received from Lieutenant-General Sir James Willcocks:—All units of the Indian corps engaged in the recent fighting at Neuve Chapelle did well. The Indian units which specially distinguished themselves were: 7th Meerut Division, Garhwal Brigade, 1st Battalion 39th Garhwal Rifles, 2nd Battalion 39th Garhwal Rifles (this included Tehri Garhwal Sappers Imperial Service Troops), 2nd Battalion 3rd Queen Alexandra's Own Gurkha Rifles, Dehra Dun Brigade, 2nd Battalion King Edward's Own Gurkha Rifles (the Sirmoor Rifles), 1st Battalion 9th Gurkha Rifles divisional Troops, 3rd and 4th Companies 1st King George's Own Sappers and Miners 107th Pioneer machine gun section, 4th Cavalry 3rd Lahore Division, Jullander Brigade, 47th Sikhs, 59th Scinde Rifles, (frontier force), Sirhind Brigade, 1st Battalion 4th Gurkha Rifles Divisional Troops, 20th and 21st Companies 3rd Sappers and Miners, (these include Maler Kotla Sappers Imperial Service Troops), 34th Sikhs Pioneer machine gun section, 15th Lancers (Curetons Multanis).

The General Officer commanding the Indian Troops especially commends the working of Indian Field Ambulance.

The Begum of Bhopal's gift for Indian Troops.

DELHI, March 27.

In addition to the gifts already made for the comfort of Indian Troops at the front the Begum of Bhopal has offered Rs 25,000 for the same purpose.

The "Gazette of India" Notifications.

DELHI, March 26.

The following are published in the current issue of the "Gazette of India":—

RAILWAY DEPARTMENT:—The Railway Board have sanctioned the construction by the S. I. Ry on behalf of the District Board of Salem a branch line of railway on the broad gauge from Suramangalam to Salem a distance of 4 miles.

HOME DEPARTMENT:—The pamphlet entitled "New ideals of the new era" by L. Hardyal published in Urdu and Gurumukhi is proscribed under the Indian press Act.

Sir Harcourt Butler is granted five months leave on medical certificate from 11th April.

Calcutta High Court Appointments.

The following appointments of the Judges of the Calcutta High Court are gazetted:—Mr C. P. Beachcroft, I. C. S., to be Additional Judge in the vacancy of the late Sir Herbert Carnduff, Mr. H. Walmsley to be Temporary additional Judge vice Mr. Beachcroft, and Mr. B. B. Newbould, I. C. S., and Mr. F. R. Roe, I. C. S., to act during the absence on leave of Justices Cox and Teunon respectively.

PUNJAB.

Another Dacoity.

LAHORE, March 26.

The "Tribune" reports a dacoity at Bura Uth in the Raya Tahsil of Sialkot district in the night between 21st and 22nd. Some fifty or sixty dacoits entered the house of Jawala Shaha, one of the biggest sowcars of the district, and took away valuables and cash, it is reported to the value of a lakh of rupees. The dacoits also threw away his account books in the well.

Prof. C. I. Hamilton.

LAHORE, March 25.

Professor C. I. Hamilton has left Calcutta for Japan, where he proposes to investigate the recent industrial developments and more particularly to enquire into the methods adopted by the Japanese Governments for the encouragement of manufacture.

BOMBAY.

Japanese Commercial Expert.

Effect of His Sojourn in Bombay.

BOMBAY, March 26.

The short sojourn of Dr. Shoji, commercial expert sent out by the Japanese Government to Bombay some time ago, is having a very decided effect. Numerous enquiries regarding the commercial possibilities are being made in Japan by the Bombay merchants, while some have thought it better to proceed to Japan personally to secure agencies. A few have already left Bombay for Japan, while others it is understood intend sailing shortly.

TELEGRAMS.

Cotton Market.

BOMBAY, March 26.

Anticipations that March settlement in cotton market would pass off uneventfully have proved incorrect. At the beginning of the month it became evident that Bearish outlook of the market was not to remain undisturbed. Mr. Ramachandra Doongers Idas, Marwari merchant of Fatehpur and Indore, entered the market and began to buy freely. The tightness of the money market, poor demand from mill agents and exporters and good crop were factors tending in favour of Bears, who began to sell freely in anticipation of bringing down the market and thus realising profits on their forward rates. Mr. Ramachandra says he began his purchases on or about March 5 and on the 24th he had purchased in all 110,000 bales, making it clear that he intended to take delivery on the due date. The imports of good Broach cotton up to March generally come to 100,000 or 150,000 bales, but so far this year 70,000 bales have been received in Bombay. Of these a good number has been exported to Japan and England and also supplied to local mills. The average rate paid by Mr. Ramachandra is Rs. 214. On the 24th he is said to have bought some cotton at the rate of Rs. 222 and demanded delivery orders on the 25th instant, which was the date of settlement. He received delivery orders for 48,000 out of 110,000 bales purchased by him. Of these orders for 48,000 the orders for 32,800 were found good, while orders for the remaining 15,200 bales are challenged. Mr. Ramachandra has sent notices through his Solicitors to the contracting parties that he is ready to take delivery of bales purchased by him to pay for the bales already bought by him. He has paid forty lakhs of rupees in cash. In an interview Mr. Ramachandra said he was advised that prices of cotton would rise, and therefore determined to buy as much as he could. It was not with the object of raising the prices and pocketing the difference that he carried on his transactions. He bought with the intention of taking delivery.

The Aga Khan for Europe.

BOMBAY, March 26.

The Aga Khan is among the passengers proceeding Home by the "Salsette" to-morrow.

Progress of Bombay Volunteers.

BOMBAY, March 27.

Reviewing the progress of Bombay Volunteer Rifles at the annual distribution of prizes to corps to-night the Commandant Lieut. Col. Cadell said there were 400 more extra efficient than last year and over 90 percent of the corps were now extra efficient. This did not include New Port Trust Company or Motor Reserve which included 100 cars nor did the numbers include special reserve. The officers and 32 men of the Corps had gone to France as motor cyclists or to East Africa as members of maxim gun section. 2 of the latter had given up their lives in the country's cause and one of the cyclists in France had been the first volunteer soldier in the empire to win the Distinguished Conduct Medal. 3 officers and 3 other members of the Corps had obtained Commission in the New Army headed by the former Commandant Lieut. Col. Dunlop. 2 officers and 10 members of the Corps had been given commissions in the Indian Army Reserve of Officers. Prizes were afterwards presented by Brigadier-General Knight commanding the Bombay Brigade who congratulated the corps on its efficiency.

BURMA.

Rangoon News.

RANGOON, March 26.

By steamer "Edavana" to-day there left for India Mr. and Mrs. M. K. Ghandhi.

Col. Dyson, I. M. S., Assistant Director, Medical Services, arrived to-day from India on a tour of inspection.

CEYLON.

Wreck of the "City of Mysore."

Representations to Government.

COLOMBO, March 25.

The Ceylon Chamber of Commerce and Home ward Conference are making representations to the Government, asking for the better lighting of the Komari Reef, where the "City of Mysore" went ashore. Most of the cargo has been removed. There are some hopes of saving the ship, but the bad gas emanating from the vessel lately killed two coolies and others refuse to continue to work.

SOUTH INDIA.

Arrival of Different British Units of Secunderabad at Wellington.

COONOR, March 26.

Six hundred convalescents from different British units of Secunderabad are expected to arrive at Wellington by special trains on the 28th instant.

The Appeal Case of the Late Municipal Officials.

The Sessions Judge, Coimbatore, will hear the appeals preferred by the late Municipal Overseer and the Manager for the alleged bribery and cheating at Coimbatore on the 27th and 29th instants.

The Missing Currency Notes of the Cordite Factory.

In connection with the cordite Factory missing currency notes the Wellington police have put in a charge sheet against a pay clerk for alleged breach of trust. The case will be heard by the First Class Magistrate of Coonoor on the 31st instant.

SIND.

Wheat in Karachi. Fall in Price.

KARACHI, March 26.

By restricting the exports of wheat, Government have already caused price to fall substantially. A few weeks ago the price of old crop wheat in Karachi was Rs. 50-8-0 per candy, whereas now current quotations are in the neighbourhood Rs. of 19-8-0 per candy, a fall of nearly 22 cent.

మయూర గీతము.

ఓ మయూరము! పురివిప్పి పోయితివి గులుక
నాట్యమాడంగ నినుగాంచు నభిరుచింబు
నేడుగాదిం; నెలైవ నిర్మలంబు
లైన చలనివాయువు లల్లలల్ల
నీచునుండంగ, భాస్కరరశోమలవర
గనకపుంబూత పూసిన కరణిదోష,
హర్మ్యురమ్యాపరి తలంబుగండునీల్చి
నకామవృద్ధిస్వనంబుల జనుల కెల్ల
వీనులకు విందు నేయు చనినాగనిమః
జెంతనన్న కుద్యంబువై జరి యుచుట
వాసిపరిసర శాద్వలో పరితలంబున
మెల్లగాఁజేరి సంతోషముల్లసిల్లి
నుండమందయానంబుల నందునిండు
దిగుగునుండి పీచంబు ను దిగ్గతీల
విరివిగాఁ జేసి యొక లంబరము వైపు
నిక్కి మాయంగ, నీరెండ జెక్కుకనులు
చిల్లెవ్వ భాసురములై వెలుపుదోష
బాలకులు గుంపుగాఁగూడి పామువెత్తి
'యారలే' యెట్టిదింతరా' యనెడివారు,
'వ్రాసలే' పంపిముంజూడ' దనెడువారు;
బడినిపంటలు పెప్పిన పద్యమునకు
నరయ నీయాటదీటుయ్య' ననెడివారు,
తిల్లిదండ్రుల హితుల సోదరుల నింజ
కరిగి 'నియాటఁజూడ' రయ్య' నెడివారు;
పలుమడుమున పంతులు వైచువారు
గాఁగ, శ్రీశైల కరమలం గడవలమర
నిలిచివెట్టివారటయై నిలిచిమాచి
యమ్మనో! యెన్న డిదిగనమైతిఁగదా
నుయచు నోదావరికి నింజకుగురుండ;
చేతిపనులెల్లదలి యా చెంతకున్న
జనులెల్లరు నియాటఁగనుచుండ
పదుగురున్నారటంచు భయములేక
నలుగురునుజూచుకొనియైన నానలేక
వెలచెలివిధాన నీదగు కులుకులెల్ల
తేటవడ చెండు గడియలు తెజమెనగ
రమ్యనాట్యంబొనర్చి బాటకులు విస్మ
యంపడగ తటాకమని పురినటెముడిచి
సహజకంఠస్వరంబునలిపి హర్మ్యు
గోపురాగ్రంజనంజీకొంతకడికి
వృష్టిపగ ముదాటి తోడ్పడవరం!
సంతసంబుయ్య నీనాట్య సరణిఁజూడ
నెన్నోదినులుగా మది నెన్నుచున్న
నిడునోచ్చెఱుఁగిచుట నీదినంబై
నుదిగమనియించుచున్నాడ మూర్ఖుండ
గానుమై కవీంద్రుఁడొసగుమన్నెలకెల్ల
ద్విజకులేంద్రుమ! వెలవిమ్ము ద్విజకులేంద్రు
డెదుగుచున్నాడు మిత్రునిదుడుకే!
మైనముపాటి హనుమంతరావు,
విద్యాధి, రాజమహేంద్రవరము.
గరికపై నాపయ్యదేవర.
మ. ముని శ్రీకృష్ణుడు నందకాలుడయి యా
మోదింప గోపాంగనలో,
భానపాపాణయఃబునుకో గఱగ నా
ప్రేమింప మిత్రాకా వా,
దేవ దా వేణుచేతనంబు వెనచిం
టింగాని యవ్వారణకా,
గనలేది పసిబాలుచే వివరణకా
గానం బమోఘంబు గాక.
ఈ పాటల గానియగునా నెలై
నన పండితులల్ల తిట్టలుకా,
గ్రోలగఁ జేసేమీమల-విష్ణురం
బుల సమ్యక్లేఖకా,
దేవతాదనాద్రి నత్రిచేరతః పా
దన బాలునెన్న గో,
పాలుకుగాని నేయిన-పా
యని కొంతటి రైకయందుకే.

వృత్తాంత లేఖలు

బి. రెడ్డి వార్తలు.

(ఒక విశేషమున కర్పనంబు)

సరసవిశోదనీ సభ.

బి. రెడ్డి వార్తలు. — వైసభాసనల 27 వ తేదీ,
తిరువల్లి నోకరివల్ల రచించబడిన "కృష్ణలీల" యనునాటక
మును ప్రదర్శించి, తమ్మలమున రాబడిన మూల్యమును, ఆంధ్ర
సాహిత్యసభకు నియోగిర్యానించి యున్నారు.

అధికారులు.

ఈజిప్టు దేశమున దీప్తిక లెక్కరవారు నేటినుంచి 10 దినము
లు సెలవుమీదపోయెదరు. ఆనందరమ్యుని అసెస్సెంటుగారగు
జి. యస్. రాబర్టుస్. వి. సి. యస్. గారావని నిర్వహించు
చుందురు క్రిందియంద్యోగము ఈ దినములలో హాయిగానంద
గలరు.

40 మంది రాజనామా.

దీప్తిక ముద్రణ కార్యాలయమున 40 మంది జనాను
లు, తమ తమపనులకు రాజనామా యొనంగిగట్టు తెలియజెప్పు
చున్నది ఎన్నిచిట్టలలో పడియుండినగాని, యిటువంటి కష్ట
కాలములో, తెగించిపేరు రాజయ్యసంగి యుండరని నమ్మకలనీ
యున్నది. ఈవిషయమును వైయధికారులు చక్కగా విచా
రింప వలసిన వారై యుందురు.

మార్పు.

బి. రెడ్డి దీప్తిక దీప్తిక లెక్కరవారు మ. రా. రా. ఎ.
నారాయణ అయ్యరుగాను కడపజిల్లాకు మార్పడి నారని
విన్నవారందరు చింతనందుచున్నారు. పీరు మిక్కిలి దయా
లయు. కోపమున్న నెట్టిదో యెఱుంగవారు. వీరిని చిరకాలము
దేవుడు రక్షించుగాక!

హంపియత్నము.

(విజయ నగరము) హంపి రథోత్సవము ఈ ప్రత్యేక
వ్యామి హంపిలో ప్రవిరూపాక్షస్వామి రథోత్సవము జరు
గును. ఉత్సవమునకు మూడునాల్గు దినముల ముందుండి
జనలు విశేషముగా పోవుచుందురు. దినమునకు 4,500 మంది
వైలుబండ్లు పోవుచుండును. పోయిన సంవత్సరము బండలోని
ఒత్తిడిచేత ఒకదెదరు చనిపోయిరి. ఈతూరి లైట్ అధికా
రులు తగిన జాగ్రత్త పుచ్చుకొనవలయును.

బి. రెడ్డినుండి హంపి నేటి కలవ మధ్యనందు ప్రేషనల
నుండి మెదరును వై రథోత్సవమునకు పోకూడదనియు, ఆయా
ప్రేషనలలో టిక్కెట్ల నమ్మకూడదనియు సర్కారువా రిది
కూలీ నుల్లవు చేసి యున్నారు. అప్పుడు అనేక వాట్ల నే
గుండినందున ఆ యుల్లవుచేయుట కష్టమండెను. ఇప్పుడా
యాజ్ఞను రద్దుపఱచి యాత్రార్థుల కనుకూలము కలిగించిన
చోగుగనుండును.

కావినూరి వార్తలు.

(నర్సయ విశేషమునియొద్ద నుండి).

ఒక గొప్పభర్తము.

కావినూరి వార్తలు. — ముఖ్యమంత్రి సత్రింగమునాయకరు
గారిగు రంగునాన పైకిలు పూర్వము కొరంగి కాపురములు.
ఆయన యానెడును మృతినొందెను. 1912 సం॥ రము నెలైంబరు
నెలలో వ్రాయబడి యున్నది ప్రకటించబడిన మరణశ సనమును
పట్టి ఆయన భర్తములకు 8 లక్షల రూప్యములును ఏర్పరచి
నాడు. దానికి ఆయనకిందకు సుబ్రహ్మణ్యముగారు, గుమాస్తా
పి. వాతు గోవిందరాజులుగాను దివాణ్ బహద్రులు యురేటి
శేషగిరిరావు పంతులుగారు, కొత్తూరు ఆద్యయ్యరెడ్డిగారు
బ్రహ్మగారి నియమింపబడిరి. ఈసాములో నేడులక్షల రూ
ప్యములు భర్తములకు మూలధనముగ నుండవలెను. దానిలో
రిలక్షల రూప్యములతో చన్నపురాజధానిలో వ్యవసాయపు
భూముల కొనవలెను. మిగత రెండులక్షలతో గవర్నరు మెంటు
ఫ్రెములు, రయల్స్ పోర్టుట్రస్టుమ్యూనిసిపల డిపార్టు, బొం
బాయి కలకత్తా రంగూణ్, మద్రాసు పట్టణములలో భూమి
పన్నులేనియొడ్డును కొనవచ్చును. వ్యవసాయ భూములకు నిర్ది
ష్టపబడిన 5 లక్షల భనమును వేరొక మ్యూనుసి ప్యుచేరు
యత్నింపరదు. బర్మాలో భూములు కొన్నయెడల దరఖా
స్తు గయారుభూములు సంపాదించవలెను. వివిధలన వచ్చెడు
వడ్డీయాదాయములతో (1) కాకినాడ (జగన్నాథపురము)లో
నొక ముదితప్రాంధ విద్యాలయము సర్వస్వముల వారికి
సాపింపబడవలయును. దాని కమంభముగ నొకకర్కాగార
ముండవలయును. అందు వడము, నేత్ర, కుమ్మరి మొదలగు
పనులు నేర్పబడవలయును. (2) ఉన్నతవిద్య, కర్మవిద్యలు
నేర్చుటకు చన్నపురి హిందవు నొకనిని నేటిట రు 4000 ల

వ్యయమునైన యూరపు, అమెకా బహాక్ లేక, సతర దేశము
లకు బంపవలెను. అట్టివిద్యార్థిల (శాస్త్రయాదిశాస్త్రము)
జనరలు మెడికల్ (సామాన్య వైద్యము) చదువరాదు. అట్టి
వాడు రసవాదశాస్త్రము, పదార్థవిజ్ఞానశాస్త్రము మొదలయిన
వాని నేర్వదలచిన యెడల నాతడు పట్టపరీక్షాసభయ యుండ
వలెను. నమర్థులగు విద్యార్థులకు దేశాంతరములకు బంపుట
కొరకు ముందుగ రాజధానిలోని ప్రభుమంతంగి కాతేజీప్రిన్సి
పలులపేర వ్రాసి కనుగొనవలెను వార్తాపత్రికా ప్రకటనము
ద్వారా దరఖాస్తులు తెప్పించవలెను. విదేశములందున్న కాల
మున విద్యార్థులు ప్రభుత్వోపాసూచకములగు రాజకీయవిష
యములం దాసత్తులుకారారు. వారట్లుగావించిరే వారివేత
నము నిలువబడును. స్వదేశమునకు దిగివచ్చుటకు మాత్రము
వారికి ప్రయాణవ్యయము లియబడును. ఈవేతనముబడిన
ప్రతివిద్యార్థియు దాను హిందూదేశమునకు వచ్చినవెనుక తా
ననుకూలస్థితి యందున్నప్పుడు మరల నొకవిద్యార్థిని విదేశము
లకు బంపుచునని తనస్నేహితులయెదుటను తోడివిద్యార్థుల
యెదుటను ప్రమాణము చేయవలెను. నిలునపట్టి యీరు4000
లను ఎక్కువమంది కొరకును వినియోగింపవచ్చును. కాకి
నాడ సూపమున చొల్లంగి గ్రామమునందొక దేవాలయమును
రాతితో కట్టించవలెను. దానికిగావలయు అర్చకులను, నపు
రిస్సను, మేళగాండ్రును నియమింపవలెను. (3) జగన్నాథపు
రమునందొక సుత్రిమునకట్టించి నిత్యము 100 మందికి భోజ
నములు పెట్టవలెను. వీరిలో 25 గురు పాఠశాలలోని పేద వి
ద్యార్థులు, 6 గురు వేదాధ్యయనముచేయు బ్రాహ్మణబాలురుండ
వచ్చును. కొందరు పరదేశబ్రాహ్మణులకు భోజనము పెట్టి
కచ్చును. వంటవాండ్రు బ్రాహ్మణులే యుండవలెను. కాక
తరపదార్థములు సుత్రిములోని భోజనపదార్థములలో నెన్నడు
చేరరాదు. ఆదాయము చాలవచ్చును సుత్రిములోని నిత్యభోజ
నములవారి సంఖ్య 40 వరకు తగ్గించవచ్చును. ఇంతవరకు
జకల్లటకు సాముచాలనియెడల విదేశవిద్యాలయము ద్రవ్య
ములో కొంతతగ్గించి మార్చవచ్చునుకాని పాఠశాలదేవాలయ
ములవ్యయము తగ్గింపరాదు. బ్రహ్మణ తమతర్వాత్త, వారిని నియ
మింపకుండ చనిపోయినయెడలను, సత్రిలింగముగారి వంకికు
లంతరించినప్పుడును, ఈభర్తమును కాకినాడ మ్యూనిసిపలు
వారు వశపరుచుకొని నడుపవలెను. వైసభాసనరితిని 7 లక్షలు
పోగా మిగిలిన లక్షరూపాయలతో పాఠశాలను, దేవాలయ
మునకు, సత్రిమునకు స్థలములు కొని యిండ్లుకట్టించవలెను.
పాఠశాలను వ్యాయామస్థలములు విశాలముగ నుండవలెను.
దేవాలయమున కావరణము పెద్దదిగ నుంపవలెను. అందు పెద్ద
నూతిని త్రవ్వించవలెను. తాము బ్రతికియున్నప్పుడుకాని మరణ
శాసనమువలనగాని యంత గొప్పభనము నిట్టి యుచితోపయోగ
మార్గములకొరకు వెచ్చించినట్టియు వెచ్చింప నియమించి
నట్టియు దాతలు కాకినాడలో నింతవర కన్నడుకు లేరు. సత్రి
లింగముగారు చదువను వ్రాయును నేర్పినవారు కాదు. మరణశాస
నమునై నిశానీపెట్టినారు. తమ నైజధర్మబుద్ధిక తోడు, గౌరవ
నీయులును క్రితేశమునైన కృత్తివెంటి పేరరాజుగారియొక్క
యను, స్వామిధర్మకీపరాయణుడను విశ్వానీయునైన గోవింద
రాజులుగారి యొక్కయు ప్రోత్సాహముచేర కాకినాడ కిట్టి
గొప్పభర్తము లభ్యమయ్యెనని చెప్పుకొనుచున్నారు
విషప్రయోగప్రయత్నము.

దేశోద్ధారకుడగు
గో కే చ రి త్ర

ఈ స్వార్థత్యాగి పవిత్ర చరిత్ర మిందు విపు
లముగా వర్ణింపబడి యున్నది. భారతీయులకు -
ముఖ్యముగ నాంధ్రులకు ఈ మహానియు డాదర్శ
నియును. గ్రంథ మచ్చులోనున్నది. చదువదగినది.
పాచ్. వి. కృష్ణలీలండు కో.
చింతాప్రసేదీ, మదరాసు.

మదన కామేశ్వరలేఖ్యము.

ఇది మిక్కిలి వీరవృత్తిని, బలమును, కలిగించును. (2) మేహములు, నిక్కాక, నిస్సత్తువ, శుక్లవృత్తు, అతి మూత్రమును ఖండించును. (3) రక్తమును శుభ్రపరిచి వృద్ధిబొందించును. (4) నరములకు సత్తువనిచ్చి యౌవనమును నిండించును 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తులముల డబ్బీలు. 1-0-0 పాలనుగంధి లేఖ్యము:- సహమేహము, మేహములు, బాడలు, పుండ్లు, బొట్టురాటులు, యితి చర్మరోగములు, కీళ్ల నొప్పులు, రసదోషము, మొదలగువాటలను 4 డబ్బీతో నిర్మూలము చేయును. 20 తుల డబ్బీలు 1-4-0 (4 డబ్బీలు 4-8-0) ఘనసారచంద్రిని:- ఇది తెలుపు, ఎరుపు, పసుపు, మొదలగు అంతు (నెగ) రోగములను, మూత్రపుండును ప్రావమును తక్షణమే మాన్పును. 2 డబ్బీలు చాలును. డబ్బీలు 1-4-0. సుకేశరంజని తలనూనె:- ఇది మిగుల పరిమళము కలిగి పూలవాసనను గుప్పించి కొట్టుచుండును. సీసా రు 0-8-0 మాక్కట్లాగు ఉచితము. వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము. 6 రూ. వైబడెన ఆర్డర్లకు రు 1-కి 0-2- కమిషన్ చెప్పదము. పి. కె. ఎ అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పాండుర, గుంటూరు జిల్లా.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మాండ పురాణము.

[పద్య కావ్యము.] వ్యాసునవార్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టింది? ఏయే సమయముల నెట్టి పరిణామముల జరిగింది? మనుజులసీతి మొదలు నెట్లుండే? కులభేదములేకలిగే? ధర్మము లెప్పుడెట్లు మాల్పునోండే? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుమాల్పే? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. పరశురామచరిత్రము, సగరచక్రవర్తి మొదలగువారి చరిత్రము లిందు జక్కగ వర్ణితములు. ఇక్కాలపువారు. బుద్ధిబలముచే బ్రహ్మచర్యమును ముందెట్లుండెనని యూహించి సేరపఱచిన విషయము లిందనేకములు వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవారి గ్రంథము నుంచియభిప్రాయము నిచ్చియున్నారు. కైలిమిగుల సులభము మంచికాగితములపై ముద్రింపబడి నిండు కాగితాలతో బైండుచేయించబడియున్నది. 900 పుటలతో నెల 4-0-0 అయ్యి ప్రతి 5-0-0 కర్పణలతో. వలయువారి చిరునామాతో వ్రాయవచ్చును. (4-12-14) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, తెలుగుపండితుడు, మున్సిపల్ ప్రొవీన్సులు, కడప.

హానిలేదు. నిశ్చయము. గుణముకలిగి తీరును. అన్ని విధములగు కష్టవాస్తవముల, మూలశంకల. మేహ రణములు, పుండ్లున్నగు నవియన్నియును 4 వారములలోనే కుదిరిపోవును. వారముకోజులకు సరిపడుమందు నెల రు 5-0-0 రెండుకోజులకు సరిపడుమందు పుచితముగ పరిక్షనిమిత్తము పంపబడును. వలయువారి టెలు వ్రాయవలెను. డాక్టరు ప్రమాకాంత హజరీ, బ్లడు స్పెషలిస్టు, 164/1 మానిక్టోలాస్ట్రీటు, (బీడన్ స్కేయర్) కలకత్తా. Dr. Umakanta Hazari, Blood Specialist, 164-1 Manicktola Street, (Beaton Square) CALCUTTA.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదిగదా రెండు సంచికలు వెలువడినవి. ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభ మగు భాషలో తగినవలుములతో కథలవలె విస్తరించుచున్నది. చందావద్దటి సంవత్సరమునకు (రిమార్కు 600 పుటలు) 6 సంవత్సరములు, చందా రు. 2-0-0 (పోస్టేజీతో సహా). ప్రత్యేక యెడమియులేదు. సరిగ్గరము చందా ముద్రా స్వీకరించబడును. వలయువారు గా. హరినివాస ప్రయత్న, ఎం. పి. విజ్ఞానశిల్పి, పాండుర, ఆంధ్ర ప్రదేశ్.

కలియుగ భీముడు.

ఈ చిరుదము శ్రీయుత బులుసు రామజోగిరావుగారి యందు సార్థకము వహించినది. ఈయన విజయనగర ప్రాంత వాసి; బంగారుపంటిదేహకాంతి కలిగిన సుమా రియవద్దయెడల ప్రాయమువాడు; బ్రహ్మచర్య దీక్షా పరశ్రుతుడు. ప్రబల దేశభీమాని. వ్యాయామపరిశ్రమలందు గడు సమర్థుడు. బలవ్ర దర్శనమందు ఇండియన్ కాండో అని సుప్రసిద్ధుడగు శ్రీయుత కోడి రామమూర్తివార్యుడుగారికిగాని, "డక్కా కాండో", అను పేరు గాంచి శ్రీయుత వెంకటస్వామినాయుడుగారికి గాని తీసిపోవువాడు కాదు. ఉత్తరహిందూస్థానమందు సైతము తనబలాతిశయము జూపి కొందరు మహారాజులచే నమాన్యములగుపతకములనందివాడు కాని, ఆపతకములధరించిన యెడల తనను దాంబితుడని యందురేమాయను భయముచేగా బోలు నీయనవానిని సామాన్యముగ ధరించడు. వాగ్ధాటికల వాడె గాని అబద్ధ మాడుటకు గాని, తనకార్యమును నెరవేర్చుకొనుటకుగాను తన మనస్సాక్షికి విరుద్ధముగు సమయించి త వాక్యముల నడుపుటకు గాని ప్రయత్నించడు. ఉన్న దున్నట్లు మాట్లాడుటచేత కొందరికి రుచింపదు. కాని యీయన యొక్క దేశభీమానమే జయప్రదమగుచున్నది. అనేక యుగములనుంచి బలశాలులగు వీరులకు జన్మస్థానముగు భక్త ఖండములో నేడు బలహీనత మెచ్చుగుటకు వగచుచు అందుకు ప్రతీకారముగ దేశీయవ్యాయామశాలలను స్థాపించుటయే యీయనయొక్క మఖ్యోద్దేశ మగుటచేత గుంటూరు, బెజవాడ, బందరు, రాజ్యహింద్రవరము మొదలగు పట్టణముల నట్టి వ్యాయామశాలల స్థాపించి యచట కూడ నొక దానిని స్థాపించుటకై వచ్చి మున్ముందొకయువస్వామి వచ్చినాడు. ఈ నెల 14 వ తేదీని తనయొక్క బలాతిశయమును ప్రదర్శించెను. అపుడు తన శరీరమందలి అన్ని కండలను వెంపుచేసి స్వప్నముగ వగవచ్చెను; బండి చక్రమునకు చేయు నేరంగులపు మందపు యునుపట్టాను అడిచివేసెను. అంగుళమున్నరవలయును గల యిసుప ఖడ్గిని అవలీలగ మూడు మడతలుగా వంచెను; 6 1/2 అంగుళముల వలయుమును, 5 గజములపొడవును గల గట్టి ఇనుపఖడ్గిని ధనుస్సునలెవంచెను. ఒకదాని కొకటి గజము ఎడముగనుండుట్లు రెండుకుర్రులనువేసి అందొక కుర్రునైన కిరన్మును, రెండోకుర్రునైన పాదములనుపెట్టి పరుండి నాభివద్ద నుండి తొడలవరకు నొక పెద్ద రాతిని వైస పెట్టింపుకొని ఆ రాతివైన నొక మనుష్యుని యెక్కించుకొని త్రొక్కించుకొనెను! మరియొక వేది విధమున కుర్రులవైన బోగ్గడకుకొని పిరుదులపై నానాని పెట్టింపుకొని త్రొక్కించుకొనెను! ఆ రాతిని అయివారుగురు బలాధ్యు లతిప్రయత్నతో ఎత్తి ఆ యనవైన పెట్టిరి. రాయపెట్టబడిన శరీరభాగము కుర్రులవైన గాని భూమివైనగాని ఆధారము కలిగి యుండకపోవుటచేత నట్టి బరువును మోయుట అయనయొక్క శరీర బలాతిశయమును స్పష్టపర్చుచున్నది. ఓంటరిగాడెనను యిన్ని సాధనల నొక గంటలోపల నొనర్చెను. వీరి అసాధారణ బలాధ్యతను జూచి గుంటూరుపట్టణలో నక్కాళ్ల యిస్సె ఎక్టరు గారగు మ. రా. రా. శ్రీ రావు బహద్దరు వి. ఆర్. మెక్లిట్రాయ్యరు గారు మెచ్చుకొని యానెల 17 వ తేదీ సాయంత్రము తాలూకా ప్రొవీన్సులలో బాబులకు బహుమతుల నొసంగుటకు సమావేశమైన సభలోకూడ ముచ్చటింది శ్రీయుత రామజోగిరావుగారి వ్యాయామ పరిశ్రమలందు తమకు గల సామర్థ్యాని తెలిపిరి.

శ్రీయుత రామజోగిరావుగారు యోగ కాస్తామసారము 12 విధములగు సులభమగు వ్యాయామపరిశ్రమలను బోధించుచున్నారు. పాశ్చాత్యుల వ్యాయామములలో విలువగల పరికరములందలయును గనుక ద్రవ్యము ప్రధానసాధనమగుచున్నది. కాని వీరి వ్యాయామ పరిశ్రమలలో శరీరముకంటె వేరే పరికరము లవసరములేదు. అందువలన ద్రవ్యసహాయము తో పోలేదు. వీరు బోధించు శరీరపరిశ్రమలు చాలునవృద్ధులు శ్రీలుపురుషులు అంగుళము సులభముగ చేయ తగినవి. ఇచట విద్యార్థులు వీరియపదేశము నొంది వీరి వ్యాయామములయందభిమాను లగుచేత వీరిచట వ్యాయామశాలల స్థాపించి నారు. హిందూదేశ మందంతటను ఇట్టి వ్యాయామ శాలల స్థాపించి జనలయొక్క శరీరబలమును వెంపుచేయ నుద్ద్యత్తులగు శ్రీయుత రామజోగిరావుగారి ప్రయత్నము నెరవేరుగాక!

గోదావరీమండలసభ.

(గృహీయ విలేఖనని యొద్దనుండి) కాకినాడ మార్చి 23.—గోదావరీమండల సభ వైద్యపురమున ఏప్రిలునెల 6, 7 తేదీలను జరుగెను. సారవసీయులగు రావుబహద్దరు బయ్యాస్సినోహేళ్లవారి శత్రుగాను అగ్రా సనాధిపత్యము వహించురు. సన్మానసంఘమువారు ఓత్తుతిర్యా నములను నిర్ణయ చేసిరి. చర్చించవలసిన విషయములను నిర్ణయించుటకు హాజరేలిలు పోలవరము జమీందారుగారు, దగ్గిరాల మార్యప్రకాశరావుగారు, కొమ్మూరి లక్ష్మీకృష్ణసింహారావుగారు వైద్యపురము వెళ్లి సన్మానసంఘమువారితో సంప్రదించివచ్చిరి. రావుబహద్దరు మోహన్ రామచంద్రరావు పంతులుగారి ఇన్విటేషన్ పంచాయితీల్లు, డెల్టానీటిపాడుదల యిబ్బందులు, నాలుగయి దంగుళముల కుండతూరలపాధు, పీనాల్లిలు, డెల్టానీటిపయమున రివిన్యూవారికి నిజమయిన బోక్సము లేకపోవుట, క్రొత్తమ్యూనిసిపాల తాలూకాబోర్డు ఎలక్షన్ రూల్సు, కలరా మహామికులవలన కలుగుచున్న ప్రజానష్టము, గ్రామములవారికి ద్రవ్యవృష్టిపాతువును నిచ్చి యోజనకరమునగు జమాబందీ, గ్రామోద్యోగియ గ్రామనపుకర్లకు జీతములన్నదియు, బత్తెములులేకపోవుట, ఆయుధశాసన నిర్బంధమువలన దొంగలుహంతకులుచేల చేసికొల్పేటలగు జానపదులకు కల్పించుచున్న కష్టపక్షములు, లంకలరయితులపాధులు మొదలగు విషయముల నేకములు సమర్థులగువారితో సుపాదింపబడి తీర్మానింపబడవలెను. దీనికొరకు మండలమండలి యన్ని భాగములనుండి రయితులు వ్యాయామములు, విద్యాధికులు భూస్వాములు వెక్కండ్రా సభకు వచ్చి విషయములను చేపట్టి యొక్కయుక్తముగ నాదించి, అధికారులకు విషయముతో తమకష్టములను విన్నవింపవలెను. యూరపుఖండమున ఘోరసంగ్రామము జరుగుచు, మనదేశ సైన్యము లచటకు పంపబడి ప్రఖ్యాతివహించుచున్న యాకాలమున మజిలీ ప్రజలువిస్తార సంఖ్యలగు మండలసభలో సమావేశమై తమ కృతజ్ఞతా సంతోషములను అధికారులకు ప్రత్యక్షముగావించుట వారికి విధానక కృత్యము. ప్రతిపట్టణమునందును పల్లెయందును రాజభక్తి నూచకముగ సభలు జరిగెను. తీర్మానములు గావించబడెను. జిల్లాయం దన్ని భాగములవారికచట చేరి చేయు తీర్మానమునకుగల విలువ, ప్రాశస్త్యమువేరు. ఈమెడుజరుగు చర్యలన్నియు సమర్థులు, నాయకులు, బాధ్యులగువారి కప్పగింపబడవలయును. వైద్యపురపు సభ సన్మానసంఘమువారు తాలూకాబోర్డు నోటరు, క్యాండిడేటు లిఫ్టులు, లెజిలేటివు కవున్సిలు ల్యాండు హోల్డురు లిఫ్టుల దాఖలాజిల్లాలోని వారి కందరకు వాహ్యాములను తప్పక పంపవలయును. ఆహ్వానములు వచ్చిన సారకును, పొరబాటున పంపబడవలెను, పంపబడినవి చేరకున్నను చేరుట యాలస్యమయినను ప్రతి గ్రామముననబు, కరణము, వార్తాప్రతీకలను చదివి లోక వృత్తము నెరిగియున్న ప్రతిపట్టణాని నివాసియు, తమ గ్రామము నుండి ప్రోత్సాహపరిచి యధమమొక్కొక డెలిగేటిను పంపిన యెడల మండలసభ కడుజయప్రదముగ జరుగునుగాన జిల్లా డేమమును గోరవారెలరు దీనిని మునితురని నమ్ముచున్నాను. జిల్లాసభ కింతవరకొకపారియెక జిల్లాకలెక్టరుగారుగాని డివిజనలు ఆఫీసురుగానివచ్చి యచట చేరి జరుగునో కన్నా లాజూచి యుండలేదు. వైద్యపుర సన్మానసంఘమువారు స్వయముగ కలెక్టరుగారిని దయచేయుడని కోరుటమంచిది. కర్నూలు మొదలగు జిల్లాలలో కలెక్టరులు మండల సభలకువచ్చి గౌరవించి తాము గౌరవమంది, మన జిల్లాకునూడ యట్టి గౌరవమును మే! ఎవ్వరొకరు కలిగింతురుగాక!

The Kistna District Co-Operative Bank (Ltd.)
Masulipatam.
కృపాడి స్క్రీపు కో-ఆపరేటివ్
బ్యాంకు (లిమిటెడ్) బందరు
మూలధనము 1,00,000
భాగము 1-కి రు 100 చొ॥ 1000 భాగములు
ప్రస్తుతము వసూలు చేయబడిన మూలధనము 50,000
వడ్డీకి దాచిఉంచుకొను వారికి (డిపాజిటు చేయువారికి)
6 మాసములు ఉంచుకొనె యెడల నూటికి సం॥కు రు 5 చొ॥
6 మొదలు 12 మాసముల వరకు ... .., 5 1/2 చొ॥
1 సంవత్సరము అంతకువైస ఉంచుకొనె యెడల రు 6 చొ॥
వడ్డీ 6 మాసముల కొకపర్యాయ మివ్వబడును.
మృదాను గవర్నమెంటువారి నెం 1267 రు
ప్రకారము గవర్నమెంటు ఉద్యోగస్థులుకూడ భాగములు
పుచ్చుకొనవచ్చును. వడ్డీకి దాచిఉంచుకొనవచ్చును.
జంధ్యాల గౌరీనాథశాస్త్రి, ప్రెసిడెంటు
చిన్నం రాజున్నాడు, అసెసింట్ కలెక్టరు.

ఐంధ్రదేశరూపకము. నెల 0-8-0

తెలుగులో నిదివరకు నాటకాదిరూపకములకు లక్షణములేదు. ఇది సంస్కృతమునకు తెలిగింపబడినది. ఇందు కథావిధానపద్ధతి, అంకితముగొని నిర్ణయము, నాయకానాయకాది లక్షణము, పాత్రుల యాచిత్యము, రసనిర్ణయము, ముక్తింగారాదిర సమలవిభాగము, మొదలగు నెల్లరూపక ధర్మములెల్ల నాలుగు ప్రకరణములవలె. అనేకములయిన ప్రాచీన రూపకములనుండి సరములయిన పద్యములు దాహ్యంపబడినవి. నాటకాదిరచనమునకిది మిక్కిలి యుపయోగము. మల్లాది సుమార్యనారాయణ శాస్త్రి, 3 సామిష్టవీధి, కిరువల్లి క్షే. టి., మదరాసు.

